

FRANTZIA - ORSZÁGNAK,
AZ ELSŐ FEL - ZENDÜLÉSTŐL FOGVA
V A L Ó S Á G O S S A N
EL - K Ö V E T E T T
GYILKOS, ÉS SZERENTSÉTLÉN
T Ö R T É N E T E I.

M E L L Y E K E T
M A G Y A R R A F O R D I T O T
G U B E R N Á T H A N T A L.

POSONYBAN és *PESTEN*,
FÜSKÜTI LANDERER MIHÁLY,
költségével és betüivel.

1 7 9 3.

ELŐ-JÁRÓ/BESZÉD.

Frantzia Ország, a' melly az előtt az igaz érzékenységnek, a' kellemetes, és tetsző erköltsöknek széke vála, a' melly *XVII*dik Lajos Királynak üdejétől fogva egyéb Europabéli Nemzetek' boldogságjoknak és szerentséjeknek helye volt. Ime négy esztendőnek folyásjok alatt, ugy meg-vadültt, olly vakmerő zabolátlanságba esett, hogy immár meg-nem ésmérhetö.

Frantzia Ország, a' melly egyéb Nemzeteket Barbarusoknak, kegyetle-

neknek neveze, olly nagy kegyetlenséget követe - el, a' mellyel még a' leg-tudatlanabb, és minden meg-világosítás nélkül - való időknek történetei sem bélyegezhetik - meg nemzetünket.

Az a' hatalmas Frantzia Ország, a' mellynek Európának titoknoki Kamaraiba leg - nagyobb bé - járás engedtetett, a' melly az Ország ügyeire tárgyázó munkákba magát szabadon avatá, többszöri vetekedésekben közbe - járó eszközül magát önként ajánlá, a' melly foganatos közbe - vetéseit még a' leg - félelmesebb Hadi seregek előtt - is méltó tekintetbe hozá, az a' Frantzia Ország a' köz bátorságra, és jóra ügyelő több, mint egy arányuságát egy, leg - utalátosabb esztelenség által mo-

stan-

flanság el-vesztette, és az egész józan gondolkodású, igaz érzékenységu, és jó izlésü világtól ki-tsúfoltatik, meg-vettetik, és nagyon megszánttatik.

Az a természettől különösen megajándékozott Frantzia Ország, az a bövségnek, és vagyonojságnak földje, immár éhséget szenved, és minden lehetséges sanyarúságokat érez, olly mélyen bé-merüle az adósságokba, hogy magán segíteni nem tud.

Frantzia Ország, a' mellynek Királyai meg-határozhatatlan Fejedelmek, és olyanok, valának, a' kiknek szemek pillantásaik előtt sok milliom emberek reszkettének, a' kiknek tsak fenyegetéseik-is olly kész szivefsséggel,

olly buzgó akarattal vigyáztattak, valamint a' leg-erősebb, és hathatosabb parantsolatok, még-is ez a' Frantzia Ország jó, és kegyes Királyját leg-tsusfabb, leg-gyalázatosabb vele-bánáissal illeté.

Frantzia Ország, a' melly ez előtt tsak énekelt, tántzolt, játszot és egyébként vigadot, már most esztelenkedik, dühösködik, rabol, zsíppaszt, gyújt, és gyilkoskodik, Piränektől fogva Strá/zburgig, Marseilltől fogva egész Kaláissig.

Ime így rajzoltatik, 's iratik-le már most ezen szerentsétlen Ország, a' mellynek e' valóságos képzése, és boldogtalan sorsa tsak igen-is igaz, bizonyítják azt az itt következő

Tör-

Történetek, a' mellyek egy jelen - vólt bizonyoságnak elő - adásai, és el - beszéllései.

Egy igaz Hazafi, a' ki édes Hazáját szereti, és magát szerentsésnek tartja, és ditsöiti abban, hogy egy Monarkának Sceptruma, és Királyi Hatalma alatt lehet, reményli, hogy ezen szomorú Történetek a' rendetlenségnek, vakmerőségnek, vadságnak, és zabolátlanságnak félelmét, megvetését, és meg - utálását egyéb Hazafiak között - is fogják eszközölni, reményli bizonyosan, hogy a' nagy igazságról - való meg - győzöttetést meg - fogják ujjítani akkor, a' midön azt állítja, hogy csak ott lehet, ott táborozhat bátran a' Népnek boldogsága, a' hol az

*Isteni szeretet, a' Hitnek, meg-esmé-
rése, nagy, és méltó tisztelete, a' Fe-
jedelmeknek, és felsőbbségeknek bátor-
ságjok uralkodik.*

ELSŐ TÖRTÉNET.

*Leg' alacsonyabb-sorsú Aszszonyok bötsteleni-
tik XVI^{dik} Lajost, és annak Királyi Hüt-
vösét.*

Ezer hét száz nyoltzvan kilentzedik
Eszkendőben Szent Mihály Havának
(Septembernek) elején, Frantzia Ország-
nak Fő-Várofsában, Párisban széjjel terje-
de az a' vélekedés, hogy a' Király Fami-
liájával egygyütt Versaillesból Metz Várofs-
ába szándékoznék alattomban. Lajos Ki-
rálynak ellenségei ezt a' dolgot a' Nép kö-
zé hozák a' végett, hogy az agyarkodást
a' Jobbágyok sziveikben Felségek ellen job-

bau fel-gyulafztanak, a' mint-is e' hirnek
 eszközlői szerentséssé tevék fel-vett tzél-
 jokat. Mert ugyan azon esztendőben Sz.
 Mihály Havának 5^{dik} napján fel-fegyverez-
 ték magokat a' Halász-Afzszonyok, kard,
 kofa, sejsze, vasvella, szén-vonyó valának
 fegyvereik. — Az illy szemét-népből szá-
 zonként adák ezekhez magokat, és Páris
 Városa Kormányozójának Fajetnak laká-
 sába tudulának, azt, hogy velek Ver-
 faille felé mennjen kényszeritvén, a' hol-is
 ezen Századnak örökös fze gyenyére ezen
 giz-gaz fereg olly illetlenül bánt leg-első-
 ben-is a' Király' Familiájával, hogy Ota-
 keitban még a' leg-alatsonyabb forsu em-
 berrel se bánának így, itten az Afzszonyok
 ruházatjok alatt némélly el-rejtett gyilkof-
 sak éjféli tájban be-mászának a' Királyné
 szobájába, dühössen be-rohánván egy Tsá-
 szár-Leányzónak sátorába azt kiálták Gyil-
 kofság — a' mellyet véghez-is akarának vin-
 ni, de az Isteni elő-látás még-is vigyáza
 Austriának Antonijára, mert ezen nagy fzi-
 vü Hertzeg Afzszony csak egy néhány szem-
 pillántások előtt szalada Urához — mezét-láb
 minden ruházat nélkül, életének védelme-
 zését

zését keresvén Királyi Hűtvös Társának karjai között. Oh rettentő eset! A következő napon kényszeríté ezen osvánsága a' Népnak a' Királyt, és annak Familiáját, hogy vele Párisba vissza térne, Lajos meg-tselekedé azt, az alatt fokféle jó-akarójit, hiv embereit Lajosnak meg-ölék, és Lántsára huzott fejeiket, a' Halász Afzszonyok előre menvén, a' Király előtt hordozák. • Egész Páris Városá helybe hagyá ezen gonosz tselekedetet. — Annak utánna az égetbortól meg-részegedvén tódula ezen sөpreje, pemezte a' népnak a' nemzeti gyűlésbe, a' hol-is illy nagy tselekedetének béréül, Frantzia Országának uj Törvény-adói között ülést és voksot nyere. A' ki tsak leg-kisebb jelét adta Királyához, és annak Familiájához való szivefségének, vagy pedig az Országának előbbenyi törvényes kormányozása helybe-hagyásának, a' minden kegyelem, és irgalom nélkül el-veztetett, az emberek élete tsak egy haj-tó áru vólt, a' Frantziák egymás közt ezerenként hultak, és az idegenek közül egy sem marada-meg. — Mind ezen szomorú esetek által nem hanyarittatott a' nép előtt a' Király-

rályné elegendő képpen, hanem még nagyobbra vetemedé a' vakmerő bátorság, — Lajosnak, és Antonianak adának, egy lakóhelyet, a' hol a' sem volt nékiek a' mi életekre szükségképen kívántatott, a' Királynét a' Nép nem nevezé immár egy Felsőget illető Tzimezéssel, hanem Madámnak, az az: Afzszonyság' meg-nevezésével, a' többi között máf nyilván-is árultatott egy rajzolat illy alá-irással XVI^{dik} Lajosnak kinfzenvedései, ennek képzése e' következő vala: a' Király egy keresztfán függött, mellette mind a' két felől egy Pap, és Nemes Ember az akasztófán.

Melly Nemzet bánt valaha Királyával illy tsufúl és kegyetlenül?

II. TÖRTÉNET.

A' Királynak el-szaladása, és visszsa-terétésekor való vele-bánás.

Már régtől fogva iparkodtak, azon a' Királynak jó-akaróji, hogy ötet az országnak el-hagyására hoznák, de Lajos a' leg által-hatóbb elő-adásoknak sem engede. Mert semmi módon sem akará azon
népét

népet el-hagyni, a' kit minden rosz tselekedeteire nézve-is, ugy mint Atya szerete. Hanem midön az el-íszonyodások napról napra szaporodtak, söt a' Királyi Háza intézett veszedelem-is naponként nőtt, akkor vala szerentsés Marquis Bouille abban, hogy a' Királyt Országának el-hagyására vehette. Menne tudni-illik a' Király azt javasolván az alsó Ausztriai Határokön fekvő Montmedi névü Várba, a' hol-is Bouille feregeitöl meg-fog öriztetni, és az Ország' javára nézve a' Deputatusoknak, egy uj egybe-gyülésjek rendeltetni. Így vala a' dolog el-intézve. Ezen Planum, avagy-is el-intézésképest el-hagyá a' Király, és az egész Királyi Familia a' Tuillerieket, és Páris Városát éjtszakának üdején 1791^{dikben} Sz. Iván Havának (Juniusnak) 20dikától 21-dikig.

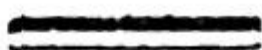
A' szokott vatsorálás után meg-parantsolá a' Király, hogy tsak 8 órakor serkentének-fel álmából — és mivel az udvarló személlyek távul valának, tsak azoknak nyilatkoztatott-ki a' fel-tett szándék, a' kik a' Király udvarlására el-kerülhetetlenül szükségsek voltak. XVI^{dik} Lajos egy kamarás ruhá-

ruhájába öltözött, egy órakor éjfélt után le-menének a' Királyi személyek egy más után egyenként külömb, 's külömb üdö tájban és minden hátráltatás avagy baj nélkül ki-jövének a' várból, a' Királyné-is más ruházatban vala, az el-rendelt Piatzon állának a' Kotsik, a' mellyek Kampania felé voltak utasítva.

Tsak reggeli 9 órakor Juniusnak 21^{dik} napján vévödött észre Lajosnak el-illantása. Kereftül futá tüstént egész Páris Városát ennek hire minden utszákban veretett a' közönséges, vagy General Marsch, az ifjak és öregek fel-fegyverezték magokat, az ágyuk minden meg-szűnés nélkül durrogtak a' fel-zendülés', és Lárma' hangja szóllitatott, az egész nép öfzve futamoda, a' hol azon szó *Királyi* állott, az onnét mingyárt ki-töröltetett', a' hol Lajos képe függött bötstelenül le-ragadtatott, Adjutansok, és Kurirok indulának a' Király után, de immár Juniusnak 22^{dikén} estve felé el-érkeze Párisba az a' tudosítás, hogy a' Király Kampaniának Varennes nevü Helységében el-fogattatott légyen. Pethion, Barnave, és Mauburg tüstént el-küldettettek,

tek, hogy a' Királyt által-vennék, és Páris Városába visszfa térítenék.

Lajos Parisból való utazásakor azon Kotsival, a' mellyben ő a' Királynéval, Daufinnal, Leányával, Testvérjével, Igazgatónéval, avagy úgy nevezett Guvernantnéval ült, és még egy más Kotsival, a' melly ötet a' szolgákkal követé, egy egész éjtfzakán és napon szereztséfsen utaza, a' Királyné út-közben Báró Korffné nevet visele; ennek pedig Kamarássa vala a' Király. A' fönt említett 21^{dik} Juniában estve felé 8 óra tájban bé-érkeze a' Királyi Familia Kampaniába Sz. Menhoutba, ott a' Helység' Posta Mesterének, Drouetnek ugy látzatván, a' midön ezen két 11 Lovakra fogott Kotsik a' Posta Ház előtt a' Lovak változtatásjokra nézve meg-állottak volna, mintha valami meg-rémülést tapasztalna az utazókban, ugyan azért-is szorgalmatosan meg-tekingeté őket, és meg-ésméré a' Királyt, innét a' Kotsik tovább indulának, és Drouet titkos parantsolatjára más tsavargó utat követének, az alatt pedig Drouet az egyenes utat választá, hogy előbb Varenbe érhetne, hogy sem a' Király, az ott lévő Kom-

Kommandans Lajosnak léendő meg-érkezéséről mindgyárt tudósított, a' Katonák, és Polgárok mindnyaján öszve fereglettek. — Nem sokára el-érkezett a' Király, a' nép azonnal Kotsiára rohanván, emnyihány szolgáknak gyilkos meg-ölésjek után, magán is a' Királyon hatalmaskodott, az egész környéken a' leg-meszszebb-lévő kerületig a' fel-zendülés' harangja által iszonyu fel-háborodásba keveredett, minden felől ezeren, meg ezerenként szaladának öszve. — A Királyi Familiával minden álom' meg-kegyelmezése nélkül azonnal Páris felé siettek, és mennél közelebb valának Párishez, annál lafsabban ballagának, a' mi leg-több! üdöközt a' Kotsikat meg-is állították, hogy a' nép álnokúl el-fogatott ártatlan Királyt annál jobban szemlélhesse. — Estve felé nem meszsze Eparnaitúl el-érkeztek a' Királyhoz a' Nemzeti Gyűlésnek fent nevezett 3. Deputatufjai, és azt Páris Városáig késérék, a' hová Juniusnak 25^{diken} nyoltzad fél órakor az egész öszve gyülemény nagy dühösködéssel bé-érkeze. A' Királyné mellett mind a' két felől ülének Barnave, és Maubourg, a' Király

rály mellett pedig Pethion, az első Kotsiban valának Dauphin, avagy a' Királyi Hertzeg, és Hertzeg Kifs - Afzfzony, a' Királynak Testvérjével, és Tourzel Afzfzonysággal, a' Kotsisnak ülő - helyén azon három Test-Őrzők valának meg lantzolva, a' kik a' Király mellett ugy mint Kurirok szolgálának, ezt a' Kotsit követé egy Borostyán - fa ágokkal fel - ékesített gyöződelmü Kotsi, a' mellyben azok ülének, a' kik a' Királyt út közben el - fogák; a' Nemzeti Test - Őrzők le - fordított fegyverekkel, a' mint a' temetésnél szokott lenni, menének a' Királynak Kotsija mellett, ezek után a' Nemzeti Gyűlés nyilvánságosan fel - szegeasztette azon hirdetményt, hogy a' Királynak semmi becsület ne adassék, sőt hogy még a' kalap fevétetődjék - le előtte, a' Thuilleries, lakó - helye, avagy inkább Arestoma a' Királynak, mindgyárt bé - zarattattak, és valamint, egyéb gonosz - tévőknel, szintén ugy itt - is a' vigyázásnak, és fanyargatásnak minden rendelései meg - parantsoltattak, a' hol - is a' Király, a' Királyné, és Dauphin magányos lakásúl különös szobát kapának, a' midőn a' Királyné nékie rendelt

szobájába bé - lépe, azonnal el - ájula, és a gonosz-tévők nem hogy valami orvofságot nyújtottak volna nékie, hanem szive gyötrelmének nagyobbítására a' fiát Daufint oldalától dühöfsen el - ragadák. — A' mellyre mondá ez a' meg - keseredett szivü Anya; Tehát Ti gonosz emberek Gyermekeimet - is el - akarjátok tőlem venni, a' melly sziv-repesztő szavak után ismét visszsa düle székebe. Még e' sem vala elég a' Nép dühöfségének le - tsillapítására, mert a' Királyi fzemélyek ki - vont fegyverekkel, és Bajonetokkal őriztettek, ezeknek háló-szobájik Katonák, ágyok pedig Hadi Tisztek által környül - vétettek, a' kik közül - is egyik annyira el - szentelenedett, hogy éjtszakának idején a' Királyné ágya előtt függő Takarékokat félre vonván, szorgalmatosan meg - tekintené, ha még ott lenne - é vagy sem, óh melly nagy fájdalomára eshetett ezen vakmerő szentelenség, a' minden el - lesztő, és szükséges álmat meg - gátoló, és hátráltató bánatok' és gyötrelmek' nyilván való példájának! — Minden útjai a' bé - menetelnek, a' Várnak minden kapuji, és ajtái egyen kívül bé - falasztattak, minden lukak,

kak, még az árnyék-fzékeknek tsatornáik-
is bé-tömették.

Ez üdötül fogva a' Nemzeti Gyülés ma-
gának tulajdonitá a' Hatalmaságnak minden
felsőbbségét, és az egész Országnek kormá-
nyozását, maga végze-el Királyi helyben-
hagyás nélkül mindeneket, és a' Ministe-
rekre bizá a' véghez vivő hatalmat. — Fran-
tzia Országnek már ezentül nem vala Ki-
rállya.

Óh melly szép, és gyönyörű gyümölk-
tsei ezek a' szabadságnak! —

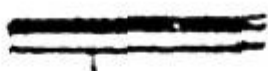
III. TÖRTÉNET.

*Ezer hét száz kilentzven kettődik Esztendő-
nek, Kis-Ajszony Havának (Augustus-
nak) 10^{dik} napja, avagy az el-íszonyo-
dásnak, dübösségnek, meg-emésztésnek,
és pusztításnak napja.*

Minden tagjaimat által veri a' hideg ve-
rőjtek és fel-borzadás, a' midön azon
okból fogok iró tollamhoz, hogy ezen el-
íszonyodásu napnak szomorú történeteit az
Olvasoknak szeméik éleibe terjeszszem. —

Valójában Páris Városának ezen nap a' világ' utolsó napjává látzatott lenni, a' Halálnak Angyala széjjel terjeszté ezen szerentsétlen Városra szárnyait, és meg - emész - tést, pufztitást szerezte. — A' Lárma hangja egész éjtszakán rettentőkép hangza, az Ebek nagy rémuléssel, és orditással ugatának, Férfiak, és Afzszonyok ezerenként fegyverezék magokat halálos fegyverekkel, a' Leánzók, és iffjak keresztül - katsul járnak a' holt Testeken, a' mellyek a' folyó vérben szemléltettek, 60,000 dárdáfok hozattak - ki Marseilleiből, hogy reggel Tuilleries felé indulnának; több 1500 Helvetzia - béliek adak körül a' Várt, a' hová midön a' Dárdáfok közelitettek volna is ágyuknak ki - sütésekkel fogadtattak a' Helvetáktól, a' mellyre egyfzeriben a' Marseillak és Párisiak közül két százan este nek - el, 300nál többen meg - febesítették, erre a' Népnek dühösége olly annyira felgerjede, hogy már 10 Minuták után mintegy 12 ágyukból álló Bateria készítettett fel a' Helvetziabéliek ellen, a' melly - is egy irtóztató tüzelést okozta, mind ezekre a' Helveták kösziklak gyanánt vitézül ki - áll -
ván,

ván, az ellenségnek ki-mondhatóan sokasága ellen, mint a' kegyetlen orosz lányok szünet nélkül csatáznak, de a' midőn fentki sem vala, a' ki ezen vitéz, és bátor szívű Helvetáknak segítségét nyujtana, azért is magoknak hagyattatván, 's erejeből kifogyván, véletlenül el-hullának; ekkor olly öszve zavarása történe az embereknek, a' melly még eddig nem vala, mint egy ezer Helveták lévénnek a' telhetetlen dühöségnek áldozatjává, a' kik-is mezétlenre letvetköztettek, Testjeik darabokra szabattak, és ágyukra, dárdákra, 's Bajonetokra nyársaltattak, a' Tiszteknek sziveiket, és béljüket a' Testből ki-ragadák, és a' kutyák eleibek veték, a' Királyi Várt két ezer ágyuk rémették, és meg-refzkettették, mindnyáján a' kik ruhájakon a' Királyi szolgálatnak jelét hordozák, ugy mint udvari nemes ifjak, szolgák, Test-Örzők, Lajosnak vitézei, és egyéb udvari emberek, minden irgalom nélkül kegyetlenül meg-ölettettek, és hogy kínáikban annál jobban gyötrődnének, félholtan hagyattak, ezeknek kinzóik, és Hohérjaik pedig a' kétségbe-éftetteknek ártatlan jajgatásfokon vigadoztak, és mulattak,

a' vártól fogva egészlen az Elizaeus - mezeig fekvének a' halandók és holtak. — A' Népnek esztelensége, és dühösége még evvel sem elégede - meg, hanem azon Háza - kat, a' mellyekbe némelly hátra maradt Helveták a' vár alatt magokat el - rejtették, lángba vették, a' honnét a' Helveták körül fokot meztelenen ki - huzának, Bajonetokkal keresztül szurának, és a' tüzes lángnak közepébe vetének. A' vér folyó - vizek, és patakok gyanánt folya, egyebet se hol se láta az ember, tsak ide, 's tova hányt, és Dárdákra vont fejeket, karokat, és sziveket, az agyon - veretteknek fejeikkel gyermekek jádodoztak, a' Tuillierieknek ama hires várja ki - raboltatott, a' meztelen Testek az ablakon ki - hányattattak, a' Királyi Familiának pénzét, és drága kintseit erőszakkal el - ragadák, végtére pedig mind a' négy részét a' várnak tüzes lángba börták, milliomokat erő jószágok meg - emésztettek, a' számak a' meg - ölettetteknek többre mene 6000 személyeknél, a' Király hozzá tartózkodóival együtt el - szalada, ennek előbbeni Test - Őrzői egyről egyig levágattattak, Lajosnak és Antoniának annyi sem

sem marada, hogy illendő - képpen fel - ruházkodtak volna, mind a' két Felsőget az úgy nevezett Tempelbe (Templomba) vitették, a' hol - is mindenféle mód, és rendtaláztatott, hogy ezen épülettől, a' mellyben már a' Királynak fogságja vala, minden emberi Társaság el - zárattasék, a' mellette, körülötte épült Házak le - rontattak, és egy 15 lábnyi mélységűt, és 16 szélefségű árok afottatott, a' Királynak meg - őrzésére számtalan fok Őrzők rendeltettek, a' Daufin, Királyné, és mindnyáján ezek külömb rekesztékbe szállittattak.

Nyoltzvan Helvétziabéli Tiszteket, a' kik fegyver nélkül, térden álva életjek megkegyelmezéséért könyörögtek a' Királyné szemei előtt darabokra vágának.

Illy meszsze terjede Frantzia Országban az emésztes, pusztítás, és iszonyodás. A' kik ezeket olvasák, tsak valami kitálmányoknak, és költeményeknek, a' kik halják, álomnak lenni vélik, e' pedig tsupa valóság, merő igazság,

IV. TÖRTÉNET.

*A' Királynak, és a' Királyi Háznak jó akaró-
ji, hív emberei gyilkosán meg-ölettetnek.*

Ezer hét száz kilentzven kettődik eszten-
dőben, Kis-Afzszony Havának (Au-
gustusnak) utolsó napjain Páris Városa a'
Nemzeti Gyűlésnek parantsolatjára bé-zá-
rattatott, éjtszakának üdején az erőszakkal
fel-töretett Háznak minden szegleteik ki-
kerestettek, a' dühösködő nép kovátsokat, és
lakatosokat vévén magával, mindenféle Al-
máriomokat, Ládákat és egyéb e' féle szek-
rényeket fel-töretett, 's mindent a' mi fegy-
vernek alkalmas vala, el-szedetett. Tsak
hamarjára adatott-ki ismét az a' Parantso-
lat, hogy minden ember, a' ki a' szabadság-
ért viaskodni nem akarna, fegvereit te-
gye-le, és adja költsön, erre Páris Váro-
sá fegyver nélkül marada, és a' Jakobinufok
számu fegyverekhez jutának, hogy kö-
vetőiket, 's tzimborássaikat azokkal fel-
ékesíthessék. Éppen ezen időben hallatott
Verdunnak ostromlása, a' közönségnek ta-
nátsa melegében hasznát vette ezen tudósi-
tásnak, mert tüstént egy hirdetményt adott

a'

a' Nemzeti Gyűlés eleibe a' nép miatt, és azt leg-erősebb, leg-fenyegetősebb értelemnek ki-nyilatkoztatásával a' fel-zendítő harangnak félre verése, és az ágyuknak dörgésjek által nyilvánofsá tetette, hogy tudnia-illik az ellenség ellen ki ki fel-fegyverezze magát, ezen alkalmátofsággal a' dühös Nép között faját bátorságjok szorgalmátofságát arról-is meg-tévék, hogy vezedelmes volna, olly fok foglyokat, a' kiknek leg-nagyobb száma jámbor, és vagyonos Polgárokból, és a' Királynak hív embereiből állá, a' Városnak tömlötzeiben hagyni, mivel az illy emberek Lajosnak részére, és védelmezésére holmit mivelhetnének, mellyre való nézve az állítatott, hogy tánátsofsabb lenne, ha a' nép maga, a' kiknek kezeiben vagynak a' Fejedelmek szolgáltattua törvényt azon foglyok felől, a' minél-is egyéb olly népnek, a' ki nap számát, mesterségét a' puszttításban, és gyilkosságban találá, nem kellet. —

Erre mindgyárt a' dühösesek által a' tömlötzők fel-törettettek, és mivel se honnét se állának ellenek, magok tartottak Törvényt az ártatlan foglyok felől, az az: a'

ki csak a' gonofzságnak veleje nem vólt, azt gyilkofsan meg-ölék, egyedül azok bortsátattak szabadon, sőt, még ének szóval haza - is késértettek, a' kik leg - alacsonyabb és a' gonofzságnak, feslett életnek nyilván való, 's tündöklő tükörei valának; három egész nap folya az emberi vér, és a' Városnak még az árnyék székei - is evvel felftetődtek, az agyon verettek mindenjektől meg - fosztatván, 's ki - raboltatván, mint az ebek a' Szeina - vizébe hányattattak, rettentő el - ifzonyodás vala, a' midőn az ártatlanak, faját vérjekben százanként uszkálának, valóban Páris Városa olly mézfárszékhez, a' mellyben az emberi hus vágatztatik, hasonlónak lenni mondathatott. A' Patakok gyanánt folyó vér az Egek felé gőzöle, és meg - fotététvén a' Várost, az Istentől boszú - allást kére, a' iszerentsétleneknek szivre - ható panaszszai, a' halandóknak siralmas jajgatásai, a' halállal, és fájdalmaknak kínáikkal küszködőknek kétségbe esésjek olly rettentők, olly ifzonyúak valának, hogy ezekre nézve akár mitsoda vad, és gyilkos ki - ejtette volna kezeiből halálas eszközeit — csak a' Frantzia maga marada

rada komor, meg-térhetetlen, és szívébe
szálhatatlan, a' ki mind ezek mellett az ár-
tatlanokat vég és nevető ábrázattal mérsár-
lotta, fojtogatta. Montmorin a' Királynak
jó akarója, és Ministere leg-elsőben adá-
ki e' Gyilkosok között lelkét, ezt követé
Lenfant, Apátur, a' ki egy fáradhatatlan
buzgóságu Lelki Atya vála, ezek után Tour-
zel Afzszonyság, a' Királyi Hertzeg Kis-
Afzszonynak fel-nevelője, Arles, Ersek,
Havintes, Beauvais, S. Papoul Püspök U-
rak, és több mint négy száz egyéb Papi
személyek, maga Lambale névü Hertzeg
Afzszony-is, a' ki már tsak maga egyedül
marada a' Királynénak hive, a' nép pokol-
béli dühötségének áldozatjává levének, e-
zen utóbb nevezett drága Afzszonyságnak
előre le-tsapván fejét, 's diribre darabra
szaggatott tagjait a' Nép előtt nézeül hordo-
zák, sőt a' hátra maradott Testé darabjait
még a' Királynéhoz-is, el-vivék azt, hogy re-
ája tekintene, kinszerítvén. XVI^{dik} La-
jos ezen igaz Martyrnak áldott tagjait nagy
érzékenységnek belső jelével tekinté ugyan,
de Antóniának bádgyott szemeiből azonnal
véres könnyek hullának, a' midőn leg-hivebb
leg-

leg - kedvesebb jó Barátnéjának gyilkosul el-
szabdalt tagjait szemlélné , a' kinek ez vala
a' dühös nép előtt leg-nagyobb büne , hogy
Istenének , és Királnéjának hiven szolgálta.

V. TÖRTÉNET.

*Egy jámbor életü , és Istenfélő Polgárnak Há-
zában el-követett íszonyu gyilkosság.*

Már több esztendőktül fogva léle szeren-
tséssen egy Fouker névü jámbor öreg
ember kedves háza-népével egygyütt , mind-
nyáján esmérék ezen betsületes szelid Gaz-
dát , söt valóságos ellenségei- is jámbor éle-
tének erköltsös viseléséről bizonytságot adá-
nak , mert ennek élete nyilván-való pél-
dájok vólt a' szomszédoknak , ezt a' fele-
sége , mint egy leg-kedvesebb Férjét külö-
nönsen szereté , és négy jól fel-nevelt gyer-
mekei bizonyíták nyilván , kitsoda , és mi-
tsoda Attyok lenne , a' ki- is az Istennek
hív imádója , és nagy tisztelője , Parantso-
latinak pedig buzgó bé-töltője , 's külöm-
ben a' Királynak hív szolgája vala. — Ezt
a' minden meg-utálásra méltó Lajossal bá-
nások ,

náfok, a' Hertzegi vérből származottaknak szerentsétlen forfok az egész Országnek szomorú, és napról napra romlásához jobban közelítő állapotja, élete meg-unására, szive szomorúságára, és mindenről el-esett kedvre hozák. — Azon Helységben, a'hol Fouker laka, feküve egy nem utolsó számu Frantzia Nemzeti Katonáság, a' Tisztek, a' kik különösen azon iparkodának, hogy Lajosnak jó Barátjait, és az Ország előbbeni Kormányozás a' helybe-hagyóit kivadásznak, csak hamar tudósítottak Foukernek továbbra-is el-tökéltet jámbor életének erköltsös folytatásáról. Azért-is egy szívvél el-végzék azt magokban, hogy ezen jó öreget vagy részjekre kerítsék, vagy pedig egyéb szerentsétlenek közé, a' kik a' nép dühöségének áldozatjokká levének, számlálják, csak hamar el-kapá tehát Fouker a' szabadságnak pantlikás szimerét (Kokárdát) — Könnyek hullának tüstént szeméből, a' midőn az előbbeni Polgári jórendtartás' el-bomlásának, és a' pokolbéli dühöségnek, a' gyilkos, és mindeneket meg-emészto Szabadságnak ezen jelét meglátá.

„ Sze-

„ Szerentsétlen Haza! Ezt kiáltá tel-
 „ lyes fájdalommal Fouker ennyihány óra
 „ pertzentések után, szánakodásra méltó
 „ Frantzia Ország! hogy Tenéked ezekre
 „ kellete jutnod, faját szülötteid dühös-
 „ ködnek ellened, faját lakóssaid pusztitják
 „ gyönyörű környékedet, és a' Testvérek
 „ Testvérjeiket kényszerítik, hogy Annyok
 „ ellen támadjanak, 's vérjekben mosdja-
 „ nak, óh hogy a' mindenható nagy Isten
 „ olly fokáig tartóztatja menyköveit, és széj-
 „ jel nem üteti azoknak kezeiket, a' kik
 „ meg-kent Királyokba mernek kapni, ked-
 „ ves Feleségem, szivemnek hive! Sze-
 „ meid ne szemléljék azt a' napot, a' melly-
 „ ben én Királyom ellen még csak leg- kif-
 „ sebb szóval-is támadjak — Isten az, a' ki a'
 „ Királyokat rendeli, és átok azoknak,
 „ a' kik az Isteni rendelések ellen támad-
 „ nak, — te Testemnek hiv ápolgatója!
 „ harmintz esztendeig éltük mi a' tsendes
 „ meg- egygyezésnek, szép nyugodalom-
 „ nak, és a' gyönyörű békeféségnek, 's
 „ az ideig való szerentsének üdejét,
 „ és ki adta, ki szerze mind ezeket meg-
 „ nekünk? A' Hit, és annak meg- tsalha-
 „ tat-

„ tatlan ágazatinak leg-erősebb, leg-szen-
 „ tebb meg-tartásjok vala kútfejek, meg-
 „ szerzőjek mind ezeknek, — óh ne en-
 „ gedd Istenünk! hogy idvefségünknek e-
 „ zen valóságos fegyvere utolsó napunk'
 „ óráján tőlünk el-távozzon, ne engedd
 „ Uram, 's Istenem, hogy valami tsúf ille-
 „ téssel bennünk meg-sértetődjön, — a'
 „ Királynak vádolójává legyek? Nem! —
 „ Szerelmes Anya! hogy azon kedves Gyer-
 „ mekeink, egyetlen egy, és igaz örö-
 „ münk, a' kiket nemzettünk, a' kiket te
 „ szived alatt hordozál, és fáját emlőiddel
 „ táplálál, valaha meg-ne átkozanak ben-
 „ nünket. — Jöjjetek kedveseim! hajtsá-
 „ tok-meg térdeiteket, és könyörögjete-
 „ velem elegyített buzgó imádságokkal,
 „ erős lelket kérvén a' Mindenható Ur Is-
 „ tentől, hogy ki-álhassuk ennek a' hábo-
 „ runak fergetegjeit, a' mellyet az eszte-
 „ len, és dühös Nemzeti Tanátsnak örök-
 „ ké meg-átkozandó, 's minden ok, és
 „ Alap nélkül el-tökeltt végzései szerez-
 „ zének. — ”

A', midön ezen jámbor öregnek ked-
 ves Háza-népe leg-nagyobb buzgósággal
 imád-

imádkozék, egy valóságos, 's nyilván való ellensége, gonosz életü, és rosz itéletü szomszédja, az emberi formába költözött. Ördög hallá az ajtón által Foukernek leg-ajtatofsabban ejtett szavait, a' ki-is a' Helység' kormányozójának tsak hevenyében megjelenté, mit hallott légyen. — Tudjuk, hogy az emberi dühöség hasonló volna a' tüzes szénhez, a' mellynek lángba-gyulladására tsak egy leg-kifsebb szeletske-is elegendő, — mellyre való nézve, a' midőn még mind az Atya, és Anya; mind pedig az ártatlan gyermekek térden álva a' felfeszített Krisztus képe előtt imádkoztak volna, bé-rohana dühösen egy csoport, és a' népnek fokaságától nyárfokkal, és kardokkal el-késért katonaság e' tsendes békeféségnek házába, és a' minden tiszteletre méltó öreget azon szavak közt „óh nagy, „Isten védelmezd a' te meg-kenetteted” husz kard vágásokkal azonnal a' földre terjeszté, el-ájult, és agyon mészárlott férjére dőlt feleségét pedig, egyik a' dühösök közül dárdájának hegyével Urának vérbe borult Testéhez szegezé, az öregjebik fajok édes Szülőknek kegyetlenül el-köve-

tett

tett el-követett Haláljokon boszút akarván állani, egy gyilkosnak markából a' fegyvert ki-ragadá ugyan, de a' fok halálos tsapáfok között ez-is, el-aluva, egy kis Leánykájok-is a' ki tsak négy holnapos vala, halálra tiportatott, két más gyermekeik pedig egy ördögös Afzfzonytól ifzonyuságra borzasztó kegyetlenséggel megfujtattak. —

Mind e' szerentsétlenek nem fohászko-dának immár, — egy szörnyü tsendefség támada azonnal a' vért kiáltó Testekben. — A' halálnak Angyala egy szörnyüséggel által röpi, és a' Pokolbéli Sátán helyben-hagyá ezen rettentő gonosz tselekedétet. — De utóbb-is egy nagy nevetésre fakadván ezen gyilkos ebek, teli-torokkal azt kiálták, mind ezekkel nem gondolván „Éljen a' Nemzet, Uralkodjék a' Szabadság.” — És így mindeneket ki-rabolván, ártatlan vérben fertőztetett kezekkel el-menének. —

VI. TÖRTÉNET.

Egy Helvetziabéli Leányzóval, és annak jzüleivel való embertelen és gyilkos bánás.

Héjában fáradozának Frantzia Országának ki - küldöttjei (Emissariusai) abban, hogy a' meg - áldott Helvetziának békes környékeiben - is a' fel - zendülésnek Fáklyáját meg - gyujthassák, héjában fuják ottan a' nép el - tévesztésének, és tsábitásának Trombitáját, a' Helveta valamint egyébkor, szint úgy ekkor - is álhatatofsan meg - marada, és tsak neveté azt a' szerentsét, a' mellyel az uj Frantzia ditsekede. De bezzeg kipötolák a' zenebonások e' derék, és vitéz Helvetziabéliek' illy hiv, és józan gondolkodásjoknak adott jeleit, a' Városban tartózkodó Helvetákon! ugyan azért - is e' jelen - lévő Ország' bomlásának fok szomorú példái közül tsak e' következendő egyet hozzuk - elő.

Páris Városában lakozó Duval névü, és a' Király felül jó vélekedésü Polgár hufzon - öt esztendőktül fogva tarta házánál egy Helvetziabéli Leányzót, a' kinek - is
hiv,

hiv, és fokféle szolgálati arra vevék Du-
 valt, hogy ezen Leányzónak örökös jó
 Barátjává, és jó Tévéjévé lenne, a' Leány-
 zónak Attya, a' ki 72. esztendőös öreg va-
 la, és édes Anyja, a' ki betsületes Afz-
 szonyság lévén, életének esztendeit 64re
 számlálá, egy 22. esztendőös Leánykájok-
 kal és 4. esztendőös gyermeketskéjekkel ép-
 pen azon üdő pontban menének nagy sze-
 rentsétlenségjekre Páris Városába, a' melly-
 ben maga az emberiség-is onnét ki-köl-
 töze, azon szeretet, a' mellyel itt szol-
 gáló Leányjokhoz viseltetének, vonzá mind
 ezeket ide, nyílt karokkal, és minden ki-
 telhető tisztelettel fogadá ezen embert-sze-
 rető Duval Helvetziából érkezett kedves
 vendégjeit, 's minden meg-lehető módon
 udvarola nékik, de azomban tsak magában
 zárá azt a' félelmet, a' mellyet kedves ven-
 dégjei miatt éreze, tsak hogy ezekben azon
 örömet meg-ne keseritené, a' mellyet olly
 régtől nem látott Leányjoknak fris, és jó vól-
 tábol bőven tapasztalának.

Duvalnak Hütvöfse, Szülői, és Test-
 vérjei azon Leányzónak nagy barátságof-
 san együtt ülének egyszerében fölöstökö-

mözvén, a' midön Marfeilből egy Tsoport dühöfsek szaporán bé-rohanának a' szobába, és a' Leányzót tüstént, és tsupán tsak azért mivel tudák, hogy Helvetziából való volna, agyon-verék, ezen szempillantásban az egész Házi-Nép, és az agyon-vertnek Nemzetsége nagy meg-rettenésbe ese, a' melly érzékenységnek jeleiből észre vévé a' dühös nép, hogy a' meg-rémültek, és az el-ájultak Testvérjei volnának a' gyilkosan meg-öletett Leányzónak, tsak azért is tehát az őszbe tsavarodott édes Attyával leg-embertelenebb módon bánván, semmi tagjait se hagyák mozgó 's tsukló izeikben, 's kegyetlenül ki-ragattatott fáját bélivel valamint kötéllel végtére meg-fujtottak, az Annyának kerefztül szurt melyében hagyatott a' kard, hogy annál nagyobb kinlódásai között' fél-holttan, fel-mészárlandó két Leányinak kinait szemlélhesse, a' kik is végtére tsak ugyan meg-fujtattak, a' 4. észkendös Gyermeketske Szaina Vizébe vetetett, Duválnak jó szivü felesége pedig nyársra huzatott, mind ezen szomorú képzésekre tsak dél után érkeze haza maga Duval, a' ki-is azonnal a' kétségbe-esésfel

fel tufakodván, 's viznek szaladván, belé
hala.

VII. TÖRTÉNET.

Laport névü Polgárnak szomorú ki-végzése.

Még tsak hallani-is nagy alatsónság, hogy a' fényes erköltsön a' feslett gonofzság gyözedelmeskedik, hogy a' bentsületes embernek minden giz-gaz szemeibe mert állani, és az erköltsöknek meg-rontásjokon minden ki-gondolható rofzaság iparkodik.

Láportnak, a' kinek még tsak neve-is kellemetes, és drága vala, Láportnak mondám kellet ezen szereptsétlen víszontagságot tapasztalni, e' vala még hátra azon ezerek közül, a' kik Lajos Királyjokhoz esküttének, e' marada a' kevesek között, a' ki egyedül az erköltshez ragaszkodván, bölts, és igazság-szerető Királyt álhatatosan tisztelé, e' minden tselekedeteiben meg-szokta a' jó rend' és erköltsös élet' szabásainak meg-tartását, meg-szokta a' Hit' utján való járást, semmi fenyegetés

arra nem vehette, hogy jó Királyt, legkifesebb illetlenséggel - is gyalázná, semmi tsalogatás sem bira olly erővel, hogy Láportot a' zenebonások részjekre hódithatná, még - is illy szépen, és nemelsen gondolkozó érzékenysége, illy bátor-szivü alhatatofsága, tsak kevés üdö mulva faját firjává leve Láportnak! — Mert a' gonofságnak gyilkos követői hatalmat vevének az erköltsen, és ezt a' Törvény szolgálta-tás' helyére késérék tsupán azon okból, hogy merő erkölts vala. — A' jó Polgár ártatlanul szenvedő Felebarátjának keserves forsán el-tsükkedt szivvel firánkoza ugyan, de ellenben a' gonofs Lelküek botránkozó katzogással nevetének. Ezek után a' midön Láport már késértetnék, eleibéjek jöve egy Afzszony, a' ki - is azonnal, hogy drága jó - tévőjét, meg - lántzolva látta volna, egy érzékeny, és szivreható fel-kiáltás, 's nagy fohászzkodás után keményen a' földhez üté magát, ezen eset a' népet nagy figyelmezésre hozá, arra való - nézve kérdezék hevenyében az Afzszonytól, mi volna földre borulásának, és olly érzékenyül jelentett sziv - fájalmának oka? A' mellyre
ki-

ki-nyilvánosságódott az, hogy ezen fzegény Afzfzönyság, fok gyermekeknek Anya gyermekei' táplálásjokra elégtelen lévén, Láporttól vette volna mind magá, mind Magzattyainak élelmét, és hogy ezen bus Anyát fokszor tsak maga Láport mentette volna meg bő-kezüségével a' kétségbe-eséstől, egyfzerre fel-kiálta Láport késérőihez az Afzfzönny, „Kegyetlenek vagytok, ugy mond, rem embe-
 „rek! kegyetlenek mosdjatok tsak az ártatlanságnak vérében, mosdjatok de bizonyosak lehettek abban, hogy a' menyeyi Bofzu-állás jajjal fogja tetézni érde-
 „meiteket, ” erre le-üték fejét, egy más Afzfzönny-fzemély azonnal oda nyomóda, és a' vérrel festett fejet fel-kapván, 's Láport Kotsíjához szaladván, több mint ördögöfsen merészelt tekintettel kérdé, ha esmérné e' ezt a' fejet? szemtelen kérdését avval végezvén „igy járjanak egyéb Barátid-is! „Láport a' néki nyujtott fejre meg-rémülvén, tsak ugyan a' Törvényvégzésnek helyére, 's azonnal élte' vesztésére el-érkeze.

VIII. TÖRTÉNET.

Az Anyák tanítják Gyermeküket a' Gyilkoskodásra.

Atok azon szülőknek, a' kik az erköltselenséget ártatlan Gyermekük előtt tulajdon vezérlésjekkel gyakorolják, de háromszoros átok azoknak, a' kik a' gyilkosság gyönyörködtetését is az illy gyenge lelkekbe plántálják. Jó emberek fogadjatok ezen történetet meg-rémüléssel, és reizkettető álmélkodással vegyétek, a' melly nyilván-való jele annak, hogy tudnia-illik mennyire el-távozhat, 's mennyire le-eshet az Isten hasonlatosságára teremtett ember, ha az igaz világosságnak uttjától el-távozván, a' gonosz indulatoknak rabjává lesz.

Egy Angliából született Kolin névű jámbor utazó, a' ki bizonyos, és fontos mivoltú dolgok miatt Páris Városában multa, dél tájban gondolkozva méne ezen vért-szopó Városnak egyik utzáján, azonban öt vagy hat szemtelen Afzszonyok érkezének eleibe, ezek közül egyik Kolinak

„nak élejtbe ugorván imigyen szólla „jó Jö-
 vevény, talán ebédet akarsz magadnak ke-
 refni?” Kolin, a' ki illy üdvöz-légy-tetést
 nem-is áhada, egy két lépésekkel hátrább
 vonyá magát, — meg ne mozdulj helyedbül
 ugy mond a' másika, mert te derék ember-
 nek látzatol lenni, eredj, 's öld-meg a'
 Királyt. —

A' Királyt, a' Királyt kiálták mindnyá-
 ján, környül vévén Kolin, és körülötte
 minden szégyennek félre-tevése nélkül tán-
 tzolának, egy Nemzeti Test-Őrző ugyan
 azon üdőben el-érkeze közibek, és vé-
 lek együtt dézsöle.

Kolin mind ezekre tsak nevette.

Ezen szerentsétlenségére, és akarattya
 ellen mint egy kényszerítve meg-esett neve-
 tését az Afzszonyok közül egyike észre
 vévén, mindjárt ki-ragadá a' Nemzeti Test-
 Őrzőnek kardját hüvelyéből, és mint a'
 Pokolbéli Furia Kolinra rohanván, „Te
 „átkozott Aristokratikus ugy mond többet
 „ugyan nem nevetesz,” és evvel a' földre
 terjeszté Kolin.

„Te vagy Nemzetednek igaz vétéze
 „mondá a' Nemzeti Test-Őrző ezen gyil-

„kos Afzszonynak, valóságos Frantzia Országi-béli hozzá adák a' többiek.”

A' gyilkos Afzszony pedig így szólla: Nénéim jöjjetek, hívjuk-el Gyermekünket, hogy lássák minémü végbe-vitelekre, és gyilkos el-követésekre alkalmasak Annyai.

Tsak hamar meg-is történe tehát, hogy a' holt Test, Férfú - Gyermekek', és Leányzok' fokaságjok által környül vétettetett, és Annyai' parantsolatjokra lábokkal tiportatott; végtére a' gyilkos Afzszony elvágá véletlen halállal ki-mult Kolinnak fejét, és azt Dárdájára huzván, a' jelen lévő Leányai közül az öregebbiknek adá a' végre, hogy a' többi gyermekek ezt rend szerint, és valami gyözedelmü késérés gyanánt követnék, ezek előtt maga a' dühös-ködő Furia még az ártatlan vértől füstölgő kardal mene, a' többiek pedig százanként követék ezen Grév nezetü piatzig intézett nyilván-való szemtelenségü menetelt.

IX. TÖRTÉNET.

A' Frantziáknak Valkurtban el-követett iszonyodásra méltó tselekedeteik.

Az ellenség - is ditséretet, és tiszteletet érdemel akkor, a' midőn azon határok között' meg-marad, a' mellyeket a' Hadi - Törvények, és az emberiségnek szentebb szabásai az erköltsös Nemzeteknél eleibe terjesztenek, de valóban nagyon hibáz, és minden betsületes embernek szemei előtt egész meg-utálásig méltán süllyed, ha az ötöt illető Törvénnyel vissza-él, és tsuful bánik, ha olly tselekedeteket vél, és tart magának szabadaknaklenni, a' mellyekből még a' leg-vadabb, és leg-gyilkosabbakat se lehetne ki-mentegezni. —

Belgiumnak Námur névü Tartományában vala Valkurt Városa, a' melly - is a' Katonaság által, a' midőn 25.ezer uj Frantziáktól meg-lepettetett, tsak hamarjában minden rettentő iszonyuságoknak, és gonosz el-követéseknek néző helyekké tétetett, ezeknek leg-első vitézségjek vala a' pusztítás, avagy inkább annak kegyetlen el-
kö-

követéséhez arányzott szavakkal élván, a' gyilkosság, és rabolás, mert nem lévénnek avval meg-elégedtek, hogy a' szegény parasztokat, egygyet se vévén-ki, minden eledeljektől meg-foszták, hogy a' ki-mondhatatlan nyomoruságnak érzésén, és fanyaru tapasztalásán kívül azoknak semmit hátra nem hagyának, hanem a' terhes Aszfzonyokba, és minden segedelem nélkül lévő öregekbe-is kapának olly dühösen, hogy még az Anyák' sziveik alatt el-rejtett gyümöls-is kegyetlen gyilkosságra áldoztatott légyen. — Bizonyára nem mint katonák, hanem mint hóhérok bánván, késekkel még a' terhes Aszfzonyi-személyeket-is, a' kik az emberségnek terhével meg-áldva valának, és a' gonoszfzak' szemeik elől végbe-vivendő el-futásra elegendők nem lévénnek, fel-bontogatták. — A' kik közul fokban a' fájdalmak között kiadák lelkeket, fokban szülésjek oráján kegyetlenül meg-fujtattak, a' szegény el-bádjadt öregek pedig töbfszörezett gyilkos tsapásokra le-dülének, és a' midön tsak legkisebb jele-is éreztetett benne az életnek, a' kevély, és kegyetlen Frantziáktól agyon tiportattak, Krisztus-Urunk képe, és
egyéb

egyéb meg-szentelt edények ki-tsufoltattak, 's öszve gázaltattak, a' mi több a' Gardinet Apátursághoz tartozandó Papok erőszakosan el-szedett marháikat, az ellenség előtt hajtani kényszerítették, és illy illetlen, és tsufos hivataljoknak mint egy jutalmául, és béréül a' kegyetlen halált nyerék, mert mindnyáján, de ki ki különösen, egy hegyes vas eszközzel olly kegyetlen ütéseket szenvedének fejeken, hogy agy-velejek azonnal ki-forra.

X. TÖRTÉNET.

Egy új Frantziával meg-esett el-iszonyodásra méltó dolgok.

Egy szörnyü, és hosszú; 's mind a' két részrül erős viaskodás után történe, hogy az Aufztriaiak, a' kik a' tsata-piaztot, és földet el-nyerék, az ellenségnek meg-holtait el-temetnék, 's vermekbe háritának, a' kikbe-is, a' midön ezen szomorú munkába foglalatoskodnának, éppen akkor kapa ismét az ellenség, de ezen orosz lányok módjokra magokat védelmező vitézek ellen a' Frantziáknak bátorságjok,

's

's dühösségek csak gyermekek' haragjok gyanant képeztethetik, mert szaladás vala a' Frantziának dolga, mivel Austriának tüzeesen viaskodó vitézei meszszire el-üzék. — Ezen minden ditsérettel tellyes ütközetnek következő napján egy paraszt ember, hogy mezei munkáit végezné, kerefztül mene az el-takarított hóltaknak földjeken, — azomban egyik veremben valami magát fel-felé emelgeté, és panaszkodó foházkodásokat ejte, a' paraszt bátran néki mene! — És óh melly iszonyodás — a' csoportosan oda hánt hóltak között meg-szemté az ellenségnek egygyik katonáját, öszve szedé tehát a' meg-rémülés után hátra maradott kevés erejét, és a' panaszkodót, a' kinek egygyik lába térdig el-löve, mind a' két keze pedig el-vágva vala a' veremből ki-huzá. — Azután az öreg tüftént haza fiete.

„ Semmit se félj úgy mond erőtlen:
 „ szóval az ügye-fogyott Katona, már nap-
 „ számom bé-tellyesedet, és immár annak:
 „ meg-érdemlett bérét vettem, de ha a'
 „ szerentsétlenekhez valaha meg-szanáfsal:
 „ valál, azt tölem se tagadd-meg, látod,
 „ hogy

„ hogy fok kard fekszik körülöttünk, fogd
 „ az egygyikét, 's öllj meg - vele, jó öreg!
 „ szánakodásra meg - indultnak latztzatol
 „ ugyan lenni, de én ezen miáttam vett szá-
 „ nakodásnak részét meg - nem érdemlet-
 „ tem, mert én egy meg - vetett teremtés
 „ vagyok, a' ki érzékeny panaszokra méltó
 „ Hazámnak fel - zendülése előtt, a' meg-
 „ szánásra méltó valék ugyan, de nem
 „ mostan, — én annak előtte az Istennek
 „ buzgó tisztelője, a' Királynak hív szol-
 „ gája voltam, de a' többieknek meg - va-
 „ kultságjok rajtam - is erőt vet, mert el-
 „ hagyám az Istent, meg - tagadám a' Ki-
 „ rályt, és az Országban az ördögös se-
 „ regekkel tarték, 's ide, 's tova bujdosék,
 „ édes Atyám, a' kinek egygyetlen egy fia
 „ valék, fiete utánnam, és reám akada, 's
 „ lábaimhoz borulván, hogy lakó - helyem-
 „ be visszsa - térnek, a' jobbágyi kötelefség-
 „ től gonosz tselekedeteknek gyakorlásjok
 „ által el - ne - távoznék meg - esküdtete,
 „ mind ezek között Lajost, és Antoniát
 „ nevezé, óh bár csak ezeket ne nevezte
 „ volna, — de ő eztet az igaz, és szent
 „ érzékenységtől indittatván tselekedé, én

„ pedig — óh boldog Isten, ezek után sze-
 „ gény bus Atyámnak drága melyét gyil-
 „ kos kardommal kerefsztül ütém, a' Pajtá-
 „ saim azonnal vérét adák italul, és igaz
 „ hazafinak nevezének, ezen orától fogva,
 „ a' hol tsak lehetet, gyilkoskodtam, édes
 „ Anyámat - is az el - szaladásra hoztam,
 „ és mivel magamat szabadnak vélém, min-
 „ dent meg - engedék magamnak, még a'
 „ mire az emberi természet - is meg - ré-
 „ mül — Testvér nénémet, meg - szeplösi-
 „ tém, és gyilkosán ágyon fujtám, bé - to-
 „ dulék erőszakosán a' Templomba, és az
 „ Istennek szent áldozatot tévő Papot az
 „ Oltár előtt kegyetlenül meg - ölém, a'
 „ tsötsömös gyermeket Anya mellyétől
 „ el - ragadván, fáját szemei előtt darabra
 „ hontzolám, és tsak azt óhajtottam egye-
 „ dül, hogy a' Királynénak sátorába jut-
 „ hatnék, és Testjéből szivét ki - ragadhat-
 „ nám, mind ezek után Katonává levék, és
 „ ime ezen leg - első meg - ütközésben, melly
 „ rettentőképpen álla az Ég boszszuját, óh
 „ hogy ha meg - halhatnék! — Jámbor ö-
 „ reg, idvétségedre kérlek, szerezd - meg
 „ halálomat. ”

Ezek-

Ezekre így felele az öreg, „Barátom tölem nem lehet, 's nekem nem-is szabad emberi vért öntenem, az Isten bannyék veled szent akarattya szerént, mind azon által el-fogom hívni szomszédomat, hogy innét el-vivéseden segitsen, el-viszlek lakásomba, és a' meddig az Istennek tetszend, táplálni foglak.” — A' mint töle ki telhete, béköté a' Frantziának sebjeit, és semmit többé nem szólván, el-hagyá. Bizonyos üdömulva ismét oda érkeze, az öreg, a' szomszédja két fiával egygyütt egy taligát huzván, követé, az alatt egy öreg Aszfszony, a' ki Frantzia Országbeli vólt, és Országának határan kívül szalada, utánna balaga ezen igaz felebaráti szeretből fel-válolt emberi szivefségnek. — A' midön tehát az innét el-vivésére hozott kordéra segétenék, föl felé tekintvén a' halállal küszködő Katona, meg-látá a' mellette álló Aszfszonyt, és azonnal egy meg-rémüléssel tellyes fohászokodást teve, az Aszfszony pedig fanyaru bujdozása miatt minden erő nélkül lévén, reá düle a' felebaráti szeretettel ápolgatott Frantziára, erre

a' jelen lévő Parafztok mint a' meg-né-
multak, ugy állának.

„ Ez az én fiam fel-kiálta az öreg Afz-
„ szony és halálos sebjeit gyógyítani kezdé,
„ igen édes Anyám! én vagyok felelé a' nya-
„ valyás, de átkozzon-meg engem, mint
„ kedves Férjének gyilkofsát, átkozzon
„ meg, mint saját édes Atyámnak gyilkof-
„ sát — Istenem meg-halok, — légy Itélő
széked előtt nekem irgalmás, és kegyel-
mes.”

„ Légy néki kegyelmes Uram, 's Iste-
„ nem! mondá az Annya meg-repedt sziv-
vel” és a' holt testre borulván, 's ennyi-
hányszor az Ég felé tekintvén, ki- adá e'
bús anya-is lelkét. —

A' Parafztok mind a' kettőt egy sírba
temeték.

XI. TÖRTÉNET.

*A' Nimszi környékben fekvő Legne nevezetű
Várnak, és a' mellette lévő tizenegy
belységeknek lángba borításjok.*

Ezer hét száz kilentzven kettődik Eszten-
dőben, Sz. György Havának, (Aprilis-
nak)

nak 6^{dik} napján, a' midőn a' veszedelmes gyújtóknak ártalmas Serege Nimszuek tik környékét szörnyüképpen meg-lepte volna, történe, hogy az embertelenségnek illy gonosz tagjai közül 22ten ejfél-tájban, a' mikor mindnyáján a' leg-édefsebb álomban el-merülve nyugovának, Moli Urnak Leg-ne nevezetü Várát meg-támodák, és a' mellette lévő Hélységeket - is a' tüzes lángba boríták olly veszedelmessen, hogy két óra alatt 34 ember, a' kik között 13 gyermekek - is számláltattak, szörnyü halállal elveszték életjeket.

Ezen gonosz eszközöknek Vezérjei leg elsőben - is a' Vár mellett lévő kertnek épületéhez tódulának, a' leg-közelebb talált kapukat fel-törék, és jóllehet semmit nem találának, a' mivel rabló dühőségjeket bé-töltsék, akadának mindazonáltal valamire, a' mint veszetségjeknek feltett tzelját ki-pótolhassák, el-is-követhefsék. —

Egy szegény Afzszonyi - személy betegesen fekvő azon épületekben, a' kinek férje kéz - műves, és edény - alkotó lévén, az egész környékben embert - szeretőnek

esmértetett, a' ki-is olly félelemből, hogy talám ő-is ezen vért-szopóknak áldozatokká léendene, és hogy a' gyilkosoknak kezeikbe ne jutna, vélvén egyszer'smind, hogy nyavalyás Hütvöfsének forszán a' Laktrok könyörülnének, szaladáfsal megmentette magát, és bátorságos megmaradásának helyét máshutt keresé, de mind ezekre nézve se eszközölhetett e' szegény beteges Afzfzonynak fanyaru forsa az Istentelen Haramiáknak kegyetlen sziveikben a' megkegyelmezésre, és irgalomra hajlandóságot, mert ezek gyilkosan szikrázó szemekkel, reá tekintvén, 's azt sátorából kegyetlen erőszakkal ki-ragadván, mindjárt nevét, és születése' helyét kérdezek, azt állítván hevenyében ellene, hogy jól tudnák, hogy Férje-is tsalárd, alattonos, és alattombanjáró ember volna, erre megrettenvén a' szegény nyavalyás, jóllehet bádját, és erőtlen lévén, azonnal térdre ese, 's Férjének ártatlanságát hív szavaival mentegétvén, élte megkegyelmezéséért könyöröge, de minden haszon nélkül! — mert sem a' nyavalya, sem a' könyörgés olly foganatofságu nem leheté, hogy ezen nyilván-való

dühöf-

dühöseknek meg-keményedett sziveiken hatalmat vehetett volna. — Meg-mutatták a' gonosz lelkek azoknak fel-jedzett neveiket, a' kiken meg-tárgyázott bofzszú-ál-lásjokat tölteni akarnák, és azt felelék a' szegény el-hagyott Afzszonynak, hogy ő is azok között volna. — Erre a' midőn még térden-álva fel-eméltt kezekkel, tel-lyes kétségbe-eséssel meg-irgalmazásért firánkozna, egy bizonyos jelre bé-rohana az egész haramiás fereg, és a' nyomorult beteget földre tapodván, mindenét, a' mi valamit érő, avagy jelentő vólt, vagy fem-mivé tevék, vagy pedig magokkal el-vé-vén, egyebét a' mindent meg-emészto' tűz-nek ajánlák, innét, hogy a' Várt meg-lep-hetnék, tovább indulának. — A' hová el-ér-vén, leg elsőben-is a' Várnak kapusára akadának, a' kit élte veszedelmé, és el-vefztése alatt arra kényszeritettek, hogy valna-ki, 's mutatna-meg minden helye-ket, a' hol valami áru jofzág el-rejtve lenne, bé-jutának tehát a' Portzolán-Ka-marába, és mind azon edényeket, kézi-alkotmányokat, 's drága szereket, a' mellye-
ket sok embereknek szorgalmatos kezeik

hoszszú üdönek multtával öfzve - mesterkedének, 's egybe - szerzének, ennyihány minuták alatt darabokra törék, 's porrá emésztek, azután ki - rabolák az udvari Kápolnát, 's mindent, a' mi ezüst, vagy arany vala, szekérjekre rakának, a' Szentek' képeiket, 's márványból épült, 's arany' közbe - futtatással ékesült drága ofzlopokat széjjel dönték, és femmivé tevék. — Innét tovább lépvén, a' Rajzolatoknak Palotájokban dárdáikkal, lántsáikkal a' leg - drágább Rajzolatokat - is keresztül, és által szurák, 's egy nagy Udvari Órát, a' melly mint egy ritkán látott Remek - munkája a' Mesterségnek, az Idegenektől számosan meg - tsudáltatott, kénynek, és kedvek fzerént széjjel aprítának, minden Narants - fákat a' kert házból tüzre vivének, és a' drága gyümölcsökkel meg - telt épületeket három helyet meg - gyujták, és így mind azokat, a' miket magokkal el - nem vihetének, az emészto tűznek ajánlák. Ezek után meg - gyujták az ott - lévő Afztalosnak lakását, a' kinek felesége, és gyermekei, a' kik szaladáfsal akarák magokat a' tüztől védelmezni, nem tsak, hogy meg - tartóztattak, hanem némelly

melly gonofzoktól lángba borult szobájokba
 vízfza - is - tafzittattak , a' rofz Lelküek kö-
 zül némellyek- az ablakon kívül gyűjtötták-
 meg a' szobában lévő takarékokat , és esz-
 közöket , 's evvel az ifzonyu tüztől to-
 vábbra távozván , tellyes meg- elégedéssel
 nézék a' benne kinlódókat , de még mind
 ezekkel fe tölt- meg kegyetlenségjek , és
 gyilkofságjok , mert tsak hamarjában el - kül-
 döttek ennyihányat magok közül , egy u-
 többb éfzre - vett fzenával meg - rakott pad-
 lásnak fel - gyújtására , a' melly - is ugyan
 tsak rövid időre hamuvá leve. Végtére
 fel - menének e' híres Várnak második épít-
 ményébe és felsőbb osztályába , a' hol - is
 a' Vár' őrzőjének ártatlan gyermekeit talál-
 ván , és hogy azoknak vérjekkel gyilkos ke-
 zeiket motkolnák , azt érdemesnek nem tart-
 ván , mindnyájokat az ablakokon ki - hajgá-
 lák , a' kik közül az egygyike egy viz-
 öntő ofzlopra esvén , azonnal öfzve - zuzá ,
 's töré fejét , a' többiek pedig előbbeni ép-
 ségjükben tsudálatofsan meg - maradának , —
 illy gyilkos el - követésekkel , illy szörnyü-
 ségekkel végződött az ártatlanul szenve-
 dőknek szánakodásra méltó állapotjok ! —

a' mellyek után, a' gyujtó, rabló, 's gyilkos feregbéliek fokát érő, 's drága predákkal, avagy inkább ragadományokkal szeke-reiket meg-rakván, öröm-ének alatt, 's mint-egy gyözüdelmű szavak között visszsa téré-nek. — Mind ekkoráig fekve a' fönt - emli-tett szegény Afzszonyság a' kegyetlen ve-le - bánáfokkal bővebben fanyaritott nyava-lyában, mind - eddig küszköde el - ájultan, 's minden segítség nélkül fájdalmas kinaival, segítségére fenki se fiete, mert ki ki el-rejté magát, hogy az Istenteleneknek ke-zeikbe ne juthatna. — Imé még - is, a' midőn ezen rabló, 's gyujtó fereg a' várt pufztán el - hagyá, Afzszonyához ballaga fél - holtan egygyik hív szolgálója, a' kinek mind ezen kegyetlen végbe - vitelek alatt a' kertben - lévő fáknak mesterségefsen ösz-ve - fürtösödött ágai bátorságos hajlékot nyujtának, ez egygyetlen ki - búja szeren-tsés rejtékjéből, hogy a' rabló, és gyujtó kegyetlenségnek hátra hagyott gyilkos bil-legjeit, Afzszonyának szomorú sorsát láthat-ná, — Nem külömben ide fiete mint egy magán kívül lévén, egy öreg szolgája - is, a' ki erőszakosan, tsúful, és gyilkosan
 meg-

meg - bantott jó Afzszonyának fájdalmas kínait, mivel máskép tőle ki - nem tele, igaz hívségének jeleül, szánakodással, és kitelhető meg - vigasztalással enyhité — rövid idő múlva mindnyájan öfzve - szaladának, hogy ezen szörnyü pufztitást, és fokot érő drága szereknek meg - emésztését meg - síratnák, azokat pedig, a' mellyeket a' láng vagy nem ére, vagy félben hagyta, oltalmaznák, 's oltogatnák, mind ezek között találtattak 34 meg - ölettettek, — óh ifzonyu gyilkosság! és halhatatlan kegyetlenség.

Hihető mind ezekre nézve, hogy a' fokszor említett nyavalyás Afzszony rosz akaróitól, 's ellenségeitől tovább - is fog üldöztetni, mivel kedves férje nagyobb bátorságának okáért Német Országnek Városai-ban tartózkodnék, következendőképpen a' rosz lelküektől szökevény gyanánt tartatnék. — Valóban hihető tehát, hogy csak az Halál gyógyítandja - meg e' keservefsen finlódó Afzszonyságnak hofzszas kínait.

XII. TÖRTÉNET.

A' nyomtató Sajtónak, avagy Könyvek' szabad ki - nyomtatásjoknak következései Páris Városában.

A' könyv-nyomtatás szabadságának rendbe-
szedése, és meg-határozása ellen fokféle
ellenkező beszédek, agyarkodó visszsa-vo-
nyások, és fel-háborodások támadának, mert
azt vélek némellyek, hogy az Ország' kor-
mányozásának Felsőbbsége, ki tudja miné-
mű nagy igaztalanságot végzene, a' midőn
a' szabad szájuaknak és tévelygő lelkiük-
nek bizonyos határokat, és szabásokat ren-
del, a' mellyeket nékiek által hágniok nem
szabad, ezek pedig tsak igen - is szüksé-
gesek, mert ha az ifju, vagy öreg Szaba-
don-Iróknak egy valaki azt mondja, hogy
a' könyveknek meg - nem határozott ki-
nyomtatásjok tsak tévelygéseket, el-tsábitáso-
kat, és lelki-kárhozatót szerez, az igaz
Hitben botránkozást, és annak meg - tsalha-
talan Ágazatiban tsak nem gázolást okoz,
a' Köz - Jónak hafzonnal, és gyönyörüség-
gel virágzó boldogságát félbe - szakasztja,
és gyakran a' Magánofsaknak bátorságos
nyu-

nyugodalmjokat el-széllelfezti, akkor ők mind ezeket csak gondolatlan Itélet-tételeknek, és bolygó ki-kapkodásoknak tartják, de már sokszor, és valóságosan megmutatódott az, hogy mind ezek igaz, és magától a' dolgok' természetjektől származott Elő-adások legyenek, a' mi felül-is ezen üdöknek viszontagságaik fel-jedzésre méltó fokféle példákat, mint egy bizonyosságul, és örök emlékezetül hagyának.

Ezer hét száz kilentzven egygyedik Esztendőben a' Frantzia végzések közül az egygyike azt-nyilvánofsá, és közönségessé tevé, hogy a' benne foglalt Tzikkelyek között a' Nyomtató Sajtónak szabadsága leg-nevezetesebb volna, vólt-is hamarjában fogamatja ezen ki-adásnak! — mert annak eredetétől, és lételetől fogva mindigart tapasztaltattak mérges gyümöltsei — az egygyik Polgár a' máfik ellen minden rá-galmazó, 's meg-sérthető illetéssel fel-indula, 's mind faját Hazájának, mind pedig az idegen Tartományok' kormányozásjoknak módját szabadon, 's minden szégyen nélkül itélé, 's rostálá, és az együgyü Nép közé csak a' fel-zendülésnek, gyilkofságnak,

nak, és pufztításnak magvait hintegeté, — mind tsak ezeket emlegeté. —

A' midön új ki-találmányokra szorul a' dolog, szokás szerint az allittatik, hogy a' Frantziát ebben fenki fellől nem halladja, mert ez a' leg-közönségesebb, és naponként szem előtt fekvő dolgokat avagy szembe-tünő Élőzményeket olly formába tudja önteni, a' melly fokot eszközölhető lévén, az új fel-találmányok' meg-tudásjokra egyéb emberekben-is kívánságot gyerjeszt — fel-tataláltatik ez a' Könyvek' szabad ki-nyomtatásjoknak uralkodása alatt, és az itt következő Történet bőven meg-mutatja, 's meg-is bizonyítja, hogyan, 's mikép bánnak a' gonosz emberek, a' midön magoknak hagyattatnak.

Paris Városában vala egy meg-lehető Vagyonoságu Mester-Embernek Gertrud névü Leánya, a' ki jó fel-nevelést nyere, és mivel szülőinek tsak egygyetlen egy gyermekjek vólt, minden gondjokat, és szorgalmatofságjokat arra fordíták, hogy valamiképpen kedves Leányjok az erköltstelenségnek utjára, a' melly Páris Városának mostanság valóságos mirigye, el-ne tsábit-

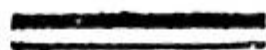
tat-

catnék, azonban Gertrud el-éré illendő esztendeit, és találkoza egy valaki, a' ki Hütvös Társának óhajta.

A' Legénynek fok fáradtságába tellet, a' még mind magától a' Leányzótól, mind pedig annak kedves Szülőitől a' mátkasági szövetségre érdemesnek lenni találtatott, de ő nagyon szíveté Gertrudot, és jó szívű lévén, minden Erköltstelenség' ellenségének, és a' békeféles házi nyugalom' barátjának, 's pártfogójának ésmértetett. Ezen tündöklő Tulajdonságai okozák tehát, hogy rövid időre mind a' fönt nevezett Leányzó, mind pedig édes Szülői Gertrud szírelmeséhez nagyobb hajlandósággal vifeltetnének, 's ugy annyira, hogy már a' Legény-is régen óhajtott forsát el-érni látzattatott, hogy tudnia-illik kedves Gertrudjával rövid idő múlva ki-fog hirdetődni; ezek mind Ezer hét száz kilentzven egygyedik esztendőnek vége felé estenek-meg.

Páris Városában minden esztendőnek ki-mentekor, bizonyos Almanak, avagy külömbféle fel-jedzésü könyv meg-szokott a' nép köztz jelenni, a' mi Ezer hét

száz

száz kilentzven egygyedik észtendőnek el-
folytakor-is meg-történe, mert egy fúr-
gentz iffju annyira fel-petzkölé eszét,
hogy egy illy rendü könyvet, avagy ugy
nevezett Almanakot ki-is nyomtattatott,
a' mellyben ő valóságos neveik szerént min-
den gonofz életü Leányzókat meg-neve-
ze, azoknak lakó-helyeket, és egyéb
öket meg-ésmértető jeleiket olly természe-
tesen fel-jedzé, hogy kiki ujjaival e' sze-
mélybéli le-írások szerént a' jedző könyv-
ben foglaltt személyekre mutathatott, és
mivel Páris Városá lakofsainak egy két órá-
jikat, ezen könyvnek által olvasása rövi-
debbekké, és kelemetesebbekké tevé, a'
könnyen, gondolkodók, a' kik mindenről
hamar el-szoktak felejtkezni, örömmel,
és nevetve fogadák.

A' nyilván-való gonofz vifeletü leány-
zóknak rajjokban Gertrúd-is olly meg-és-
mérhetőképpen le-vala rajzolva, hogy
mindnyájoktól annak, 's nem másnak lenni
találtatott, e' felöl e' szegény ártatlan sze-
mély semmit sem tuda, és talám nem-is tu-
dott volna — mert egy illy Almanakot Pá-
ris Városában 48 órák alatt el-szoktak fe-
lejte-

lejteni — hogy ha az itt következő Történet ezen jedző - könyvet Gertrudnak kezeibe nem juttatta volna.

A' fokszor említett Leányzónak szeretője Ezer hét száz kilentzven egygyedikben Szent Mihály Havának 27^{dik} Napján kereftül menvén az utzán, hallá, hogy egy könyv — áros az Almanak névü könyvet meg-vehetőnek kiáltana, e' nem tudván, hogy mi foglaltatnék benne, azt minden hátráltatás nélkül megszerzé, és mivel kötelefsége, 's egyéb munkáji tovább hívák, a' könyvet hamarjában tsak a' zsebjébe szoritá, többet se róla, se felőle nem gondolván, bé-menne azután munkajit szokása szerént végezvén, egy jó Barátjával egy bizonyos házba, a' hol-is édesdeden beszélgetvén, Barátjának meg-mutatá a' minden szándékja nélkül meg-vett könyvet, e' forgatá tüstént aztat, és tsak hamar a' jámbor, és szelid életü Gertrúdnak nevére akada, a' ki megrettenvén, azt mondá: Barátom olvasd tsak, a' mi ide' vagyon írva. — Meg-nem fogható! — Gertrúdnak szeretője olvasá szerelmes Mátkájának Nevét, 's erre el-ájulván

ván jó Barátjának karjai közé dűle, a' ki-
 is tsak nagy erővel, téríthette az érzékeny
 szivü iffjat magához. — „ Istenem! az ki-
 „ áltá a' magához hozott, fel-ébredése-
 „ kor, tehát ez-is el-tsábittatott, ez-is
 „ meg-erköltstelenedett, nem! nem! —
 „ azt én soha se gondoltam volna, de már
 „ nyilván-való, én pedig egy illy világof-
 „ san meg-fzégyenítettett 'személlyel nem
 „ akarok meg-billegesztetni, 's egy illy
 „ ravaszul titkolt ártatlanságút el-venni,
 „ nem akarom többé látni azt az érdemetlen
 „ és hivtelent!” — Ezek után ki-ragadá ma-
 gát a' fel-haborodásba, és nyughatatlanság-
 ba hozot Barátjának karjai közül, és egyene-
 fen lakó helyére fiete, a' hol-is e' követke-
 zendő foglalatu levelet irá előbbeni Szerel-
 mészének Gertrúdnak, és az ugy nevezett
 Almanakkal egygyütt egy fogadott ember
 által el-küldé.

„ Hitetlen olvasd ezt a' könyvet, és
 „ ésmérd-meg abból, hogy engem meg-
 „ akarál tsalni, e' nyilván meg-mutandja
 „ te néked, hogy Te minden szines ártat-
 „ lanságod, és alattomi Erköltseid mellett,
 „ az Afzfzonyi-Személyeknek azon Raj-
 „ jok-

„jókba tartozandasz, a' melly én előt-
 „tem mindenkor leg - utálatosabbnak, és
 „leg-gyalázatosabbnak tartatott. Olvasd
 „ezt a' könyvet, és kövesd továbbra -
 „is rosz Életednek utját, ebből bőven
 „meg - ésmértelek, azért meg - is utál-
 „talak.”

Mind ezekre a' Szerentse Gertrúdnak ennyihány bóldog szempillantásokat még is engede, mert a' fogadott ember hivatalának csak második napján szolgáltató Gertrúd kezeibe a' váratlan küldeményt. — E' szegény csak önnön maga vala szobájában, a' midön e' levelet igaz szivefségének különös jeleivel fogadá, mindjárt meg - ésméré a' Tzim - irást, és tsókkal illetvén azt, a' levelet fel - szakasztá, de óh egek! melly nagy meg - változása történe! alig kezdé szeretőjének levelét olvasni, azonnal el - ajultan a' föld felé tsükkede.

Tsak lafsanként szedé - öszve magát minden segítség nélkül, ártatlanul szenvedő Gertrud, fohászokoda, fira, és szörnyüképen jajgata, a' midön egész kétségbe - eséssel a' küldött könyvet kezébe vévén, olvasá, a' midön abban a' gonosz életü sze-

méllyek között betsületes nevét, valóságos személybéli le - irását, és tisztefséges lakóhelyének meg - nevezését láta, óh melly nagy fájdalommal járták - által igaz hívségü szivét ezen kótya - vetye életü személyekhez illő, 's ártatlanul reá kent meg - szégyenítésnek rágalmazó, 's irigy szavai. — Tsak nem efze nélkül maradván, a' kétségbe eséstől okozott ide, 's tova szédelgéseiben egy üveg - tartó szerhez juta, és egy üvegben lévő választó — viznek felét kivá, a' melly szerentsétlen itala után Gertrúd ágyára borulván, vére' gyulladáfai, és keserves kínai között Karátson Havának 28^{dikán} ki - is mula e' világból.

Édes Szülői reá akadának, és éppen akkor járulának hozzá, a' midőn utolsó lélekzetet véve, és gyötrelmes érzékenységeinek végső jelét adá. Bóldog Isten! melly szörnyü, és keserves szempillantás lehete az a' gyötrődő Szülőknek, a' mellyben édes Magzattyok halva feküve, és minden segítségnek eszközlése hafzontalan vala. — Erre nagy Lárma támadá, a' Szomszédok mindenfelől öszveszaladának, és a' fok tanátskozáfok között

vég-

végtére csak ugyan ki-tudódott a' nyomtató Sajtónak szabadabb gyakoroltatásából származott halálának oka. Így hervasztotta tehát meg, egy könnyen gondolkodó, 's zabolatlan iffjunak mérges, 's kigyóbéli nyelve által ez az ártatlan virág szál, mindnyáján, a' kik ötet ésmérék, nagyon megszánák, és az egész világnak szemei előtt büntelennek kiálták, mert e' vala azon kevesek közül egyik, a' kik Páris Városában az erköztstelenségnek semmi utjára sem tántoríthatottak, a' melly álhatatofsága, egy, azon időben leg-jobbnak, leg-fontosabbnak tartatott, irás által nyilvánofsá-is tétetett.

Már tehát az ártatlanságnak e' nyilván való példája csak ugyan a' véletlen halálnak fel-áldoztatott, egy tseudesen, és szerentsésen élő Familiának jó akaratú-békefsége, 's egygyefsége nyugodalma örökre fel-háborított, heában, és minden hafzon nélkül vigasztalák a' Szomszédok édes Szülőit, a' kik az Almanak névü jedző-könyvből ki-láták világosan, hogy kedves Leányjok Gertrúd, Életjeknek egygyetlen egy öröme, ez előtt, mint egy botránkoztató Tövis, a' Világnak szemei

eleibe nézéül adatott, törvénytelenül vádoltatott, az után pedig a' nyilván-való meg-gyalázás által meg-is ölettetett. — Gertrudnak édes Anyja mind ezek közt meg-szünés nélkül fira, Attya pedig fájdalmas kinnyaiban, mint a' kigyó, ide's tova bujkála. Édes Annyát Bóldog-Afzfzony Havának 26^{dikán} 1792^{dikben} a' fájdalom ugyan tsak el-is temeté.

Már most, ha a' meg-nem határozott nyomtató - Sajtónak szabadsága több szerentsétlenségeket nem szerzett volna-is, nem de nem ezen egy ártatlan áldozatja elegendő volna arra, hogy az Ország' Törvény-adói ezen szomorú eset miatt a' gonofzságnak, és az erköltstelenségnek erős zabolát vessenek, 's el-kerülhetetlen Határokat szabjanak. — Maga Frantzia Ország a' fel-zendülésnek olly félelmeitől tarthat, a' mellyek a' szabadságban gyökeresztetnek. Mi több illy eseteket fogunk magánofsan elő hozni.

XIII. TÖRTÉNET.

Egy Lami nevű Kereskedő felől.

Még akkor - is tartta Jurdánnak vezérlése alatt az a' hires, és Ekujernek halála miatt okozott véres - ferdő, a' midőn Lami nevű Kereskedő Polgár, édes Hazájának romlásán és Felebarátinak esztelen-ségeken el - szomorodván, kedves Háza' - népével egygyütt üle, hogy a' tsendes, és kiseded gyermekeinek fel - nevelés-jek miatt gondofsan folytatott beszélgetésekkel, kereskedésének rosz folytából, és hanyatlásából származott szomorú gondolatyait el - verné, 's magát vigasztalná.

Az öregebbik Fia, a' ki mint egy 12. Esztendő lévén, különös jelét adá, ma holnap szorgalmatos Attyától által - véendő kereskedésének további folytatására el - tökellett hajlandóságának, és szíveté nagyon Attyát, (mivel édes Annyától még gyengébb esztendejében meg - fosztatott) és egyszer'smind igen gyötrődött következendő életének forsáról, mert bizonytalan volt abban, hogy ha a' szabadság dühössége miatt idővel szükséges táplálását vehet-

né - é valakitől, vagy sem, félté azt - is, hogy ne talán édes Attyával egygyütt a' szörnyü gyilkofságoknak, és szabadságnak predájává léendjen, és valóban! mind ezen előre képzelt, és el-készített Tünetek meg-nem tsalák e' korán böltselkedő Ifjót, a' mint e' következő Történet folytatása bőven meg-mutatja. Az iffjabbik fia való-ságos követője, 's egész példája vala mindenekben a' Battyának, de sokkal szeren-tséfebb mind amaz, mert az illy elő-lá-táfokra, és által-nézésekre elegendő-ké-
pen fel-készült elmével meg-nem bírván, az, édes Hazájára nagy fel-zendüléssel, és kegyetlen dühöfsséggel el-érkezendő szerentsétlenséget nem érezhette, de mind-azonáltal nagyon fájdalta azt, hogy édes Attyát, és kedves öregjebbik Battyát szo-moru, és a' föld-felé függesztett Tekénte-tekben szemlélé, a' mellyért - is olly an-nyira meg - gyötrődött, hogy kiseded hugai-nak, a' kik ketten valának, ártatlan játék-joktól, ez előtt velek közleni szokott mu-latságát - is e' szomorú képzeléseknek, és környül-állásoknak észre - vévésekkor meg-vonná.

Mind

Mind ezeket eszközlé, és okozá az annyira magasztalt, és meg-ditsért szabadság, a' melly ime így meg-rontván ezen áldott Familiának szerentséjét, rövid üdöre ugyan tsak végző romlását-is meg-fzerzé, mert a' midőn szintén ugy egy másfal ülnének, valami zörge házjoknak ajtaja előtt, erre mindnyáján meg-ijedének. — Az Attyok mivel tudá, hogy gyakrabban azt értelmesen ki-nyilatkoztatta volna, hogy tudnia-illik Ekujernek e' világból való ki-végzését ő-is kedvefesen látá, nyilván tarthatott Jurdánnak boszu-állásától. — A' gyermekek pedig, mivel illy rettentő zergésekhez nem szokának, kétség kívül meg-döbbenetek. Mind ezekre nézve édes Attyok tellyes félelemmel lévén, az ajtót meg-nyitá, de közönséges szerentsétlenségjekre! mert azonnal bé-rohana a' dühös Népnek fokasága, 's Dárdákkal, Dorongokkal 's egyéb fegyverekkel Lami névü Kereskedőt környül vévén, magokkal el-is hurtzolák, Ennek az öregjebbik fia, mintha meg-tébolodott volna, édes Attyának mindenütt utánna szalada, és egészlen azon piatzig juta, a' melly az ifzonyuságnak, 's kegyet-

len gyilkosságnak néző helyéve tétetett Jur-
dán által, a' hol-is az emberek rész sze-
rént faját vérjekben uszkálának — rész sze-
rént dárdákon a' fejek függének — egy fe-
lén a' férjek életjeknek meg-kegyelmezé-
séért könyörögtek, más felén pedig az Afz-
szonyok meg-irgalmazásért esedeztek, itt
a' Szülők ki-telhető erővel gyermekjeiket
védelmezik, ott a' gyermekek Szülőiket
buzgó imádsággal 's fáradhatatlan könyör-
gésekkel oltalmazni igyekezének. Szóval,
mindenfelé a' szörnyűség, el-íszonyodás
uralkoda. —

Ugyan csak e' piatzra érkeze Lami-
nak öregjebbik fia Péter, a' ki-is édes At-
tya után jajgatván, és siránkozván kiabála
's minden ki-telhető móddal azon vala,
hogy Attyának kegyetlen késérőit, és már
már Hóhérjait életének meg-kegyelme-
zésére inditaná, igérete e' szegény ifju
faját életének-fel-ajánlását, hogy csak édes
Attyának életét meg-menthetné, de mind
ezek haszontalanok valának, sőt a' mi több!
ennek fájdalmas sirásai, szünet nélkül való
könyörgései nem hogy meg-lágyították
volna, hanem inkább olly annyira meg-ke-
ményi-

ményítették ezen gyilkosoknak, és ember-
teleneknek sziveiket, hogy mind ötet,
mind Attyát leg-tsufabb halállal végzenék-
ki é világból. — Evvel meg-nem eléged-
vén a' dühös kigyók, visszafizá máfzának há-
zába, és a' többi gyermekeit-is kegyetle-
nül meg-ölék, 's Laminak fok esztendő-
től fogva szorgalmatos fáradságokkal gya-
rapított jószágát közönséges prédájokká te-
vék.

Illy végét vette ezen Familia, a' melly
a' szabadság nélkül leg-szerentséfsébb, 's
leg-bóldogabb lehetett volna.

XIV. TÖRTÉNET.

*Sabatier Névv-Várnak Hamuvá - Tétélekor a'
gyilkos Gyújtogatók véletlenül meg-bün-
tetődnek.*

Sabatier Várnak szomszédságjában alig hal-
latott a' közelgető Haramiák' gyilkos
feregjeknek teli-torku lármája, már-is
minden lakosai meg-rémülten el-szaladá-
nak, és tsak egyedül életjeknek meg-oltal-
mazásáért esedezének a' mindenható Isten-

nek, de haszontalan volt nyakra, 's főrc hertelenített el-futásjok, mert ezen gyilkofoknak kezeiket femmi módon, 's uton el-nem kerülhették, mivel azonnal utánok esének, és az uton érteket, előbb rajtok el-követett fokféle kegyetlen bánások után, leg-embertelenebben öszve kontzólák, 'smég-ölék. — Se a' könyörgés, se a' siralmas jajgatás, de még az embert fokszor kétségbe-esésre szédítő félelem se eszközlheté, hogy ezen gonosz lelkűek az ártatlan Teremtéfektől kóhérló fegvereiket visszavonynák, mindeneket, a' mik eleibéjek akadának, meg-győzék, 's így győzedelmeskedvén a' szörnyüségnek tellyeségével végbe-vitt emberi gyilkofságon a' Várba bé-rohanának, a' mellynek kapuit nyitva is találák, azt mindenek előtt ki-rabolván, fel-gyujták, gondolván magokban, hogy a' tűznek erejét el-kerülhetvén utóbb-is előbbenyi tanyájokra szerentséfsen visszaterhetnének. — És ime, a' midőn erőszakosan, 's gyilkosan öszve háritott prédájikat, és zívánmányaikat hordókba abroncsolván, 's szekereiket azokkal meg-rakván, 's fel-tornyozván, tovább készülnének,

nek, egyszeriben, a' már füstjében gözöl-
gő, és tüzes el - ofzlása miatt pattogó Vár-
nak az a' része, a' hol a' gyilkosok leg-
számafokban együtt valának, hertelenében
le - omla, és e' ragadozó zivány feregnek
nyaka közé zuhana, közülök a' Várnak
ezen terhes le - düleménnye széjjel - ofzlott fa-
laival fokot el - temete, fokoknak pedig, a' kik
szaladni akarának, tüzeesen visszaforduló
lángjaival úttjokat egészen el - szárá. —
Valóban rettentő szempillantás vala, még
csak hallani - is a' szerentsétleneknek kefer-
ves jajgatásait! a' midőn a' kétségbe - eset-
tek a' tűznek lángjai közé szorítottak, a'
midőn oltalomjokat keresvén, ide, 's tova
tántorogtak. Ezen gonosz lelkűek közül
ketten a' Várnak bal Tornyan, a' hová
még a' tűz el - nem ére, szerentséesen ki -
szökének, 's meg - is védelmezék ugyan
nyilván való, de meg - érdemlett veszedel-
mekben forgó életjüket, de tudom, ezen
Hirmondóknak elegendőképen ezekben ve-
retett az az igazság, hogy a' gyilkosok,
a' gyujtogatók, és egyéb gonofságúak fok-
szor véletlenül - is, és bizonyára szörnyü-
képen meg - szoktak büntetődni.

XV. TÖRTÉNET!

*A' Gabonás Tár-Házaknak ki-pufztításjok
Montbierben.*

Az el-múlt Esztendőben, Böjt-elő Havának nyoltzadik napján, egy valóságos gyülevész sereget kaptsolának egybe a' Fel-zendülésnek ártalmas tüzetől felgyulladt Frantziák Monthier, és Dünkirkennek vidékében, 's minden egyéb helyeken, a' hová tsak bé-tódulhatnak, ifzonyu 's káros pufztításokat követének-el, és hogy annál nagyobb szörnyüéseket okozhatnának, a' Monthieri Gabonás Tár-Epületek' ki-pufztításjoknak alkalmatofságával indított Lárma, és fel-zendülés között nagyon meg-egygyezének; találkozott-is annyira való keresményjek, hogy bizonyos időre az élésre, 's ki-tanyázásra nézve magokat elegendőképpen bátorságofakká tehették, a' mig tudnia-illik kegyetlen, 's gyilkos Rabolásjoknak tzéljait elérhetnék, és mind azt, a' mi nekik önként magát meg-nem adná, erőszakkal részjekre kényszeritenék. — Ezen rabló seregbeliek épen virradóra olly szörnyü kurjan-

jantásokkal, 's rettentő lármázásokkal dob-
 bantak - bé Monthierbe, hogy a' békefésé-
 gefen nyugovók azonnal fel-ferkendének,
 és az ébren-lévők leg-nagyobb félelmekbe
 jutának, egy fél óra alig mula-el, hogy
 ezek erőszakosan minden hová bé-tola-
 kozván, mindjárt az Élés-tartó Házakba-
 kapának, a' honnét-is a' mit el-birtak,
 el-vivék, a' meg-maradtat pedig az épü-
 letekkel egygyütt fel-gyujták, bizonyára
 még maga a' Gabonás Tárházaknak Sáfár-
 ja-is kemény, és szoros környül-állások
 közé szorított, de méltán! mert az ol-
 lyan ember, a' ki minden esetekben a' fel-
 zendülőkkel tartá, és szabad lelküségjeket
 igaznak állitá, sőt végtére még önnön ma-
 ga-is fáját Hazájának vadolójává leve, va-
 lóban ezeket mind meg-érdemlette, — mert
 nem vala nékie az elég, hogy minden szü-
 net nélkül minden magát elő-adó alkalma-
 tofsággal pártjokat fogta legyen, hanem
 még olly út-mutatásokat-is közle velek,
 a' mellyeken könnyen ki-ürésithetnék a'
 rozfos Tárházot, aztreménylvén mind ezek
 által, hogy az illy igazságtalan nyereség-
 nek el-osztásakor ő-is tsalárdságának ele-
 gen-

gendő bérét venné, de mind ezek mellett csak igen-is nagyon meg - tsalatkozott! mert, a' midőn a' zshiványok már elegendőképen meg - rakodtak volna, e' farkas gazdát - is safárságának számadására huzák, és a' meg - jutalmazás helyett lakó helyét felgyujtván, a' Gabonás - Épületeknek illy hív vigyázóját, egy gyilkosan el - követett halállal, a' leg - nagyobb lárma között aztat fel - nyárfolván, meg - ajándékozák. — Imé imigyen magasztaltatnak - fel a' Haza Árulók és Vádolók! e' ravasz Tisztviselő se kerülheté - el a' ragadozó feregbélieknek körmeiket, — Oh melly alatsorra le - botsátkozik sokszor az Emberiség.

XVI. TÖRTÉNET.

Tuvet névű Orvosnak, a' nyavalyá mivoltának, és következtetésének meg - vizsgálása nélkül való, és tsupa agyarságú, 's igaztalanságú tselekedete által el - bagyuttatott Grodsman nevezetű Beteg felől.

Ezer hét száz kilentzven kettődik Eszterdében, Böjt más Havában a' leg - nevezetesebb újságok azt a' tsupa boszszu-
állás-

állásból származott Történetet-is beszélek, a' melly Grodsman névü Betéggel elő adá magát Fortluisban.

Grodsman bizonyos alkalmatofszággal a' Polgár-Mesteri Hivatalnak el-nyerése végett olly jó Barátjának adá voksát, a' ki a' Fortluisi Ispotály' Orvosának nem igen tettze. Tuvet (e' vala neve az Orvosnak) azon időtül fogva erőfen főzé magában a' boszszú-állásnak ma holnap ki-tálalandó levét, de nem tudá, hogy mikor, 's miképpen tölthetné kényne szerént boszszuját. — Hogy Grodsmant rosz életűnek lenni állítsa, azt tanátsosnak nem találá, mivel ezen jámbor ember nem tsak Polgári Társaival, hanem házi-népével-is különös példájü tsendeségben éle, minden tselekedeteiben buzgon, és szorgalmatofsan el-jára, és mind ezek mellett annyit gyűjtögete magának, a' mennyi fajáti szükségére elegendő leheté, foza a' szükség annyira nem is háborgatá, hogy vagyonofszága kissebbednék, sőt inkább napról napra bővebben gyapittatott, kedves hűves Társa-is tsendes szerentséjét gyermekeinek szorgalmatos felnevelésjek által nagyobbítá, 's boldogittá. —

Imé

Imé egyszeriben e' szegény jámbor gazdát egy szörnyü nyavalya az ágyba fekteté, és minden előbbenyi örömeitől, és szerentséjétől hofzfazafan tartó nyomorgatásával megfofzta, ekkor látván az öreg további gondvifelésére, fajátnak táplálására vagy onofságának elégtelenségét, a' Fortluifi Ifpótályba, a' hol jobb gondvifelést, és kevesebb költségekkel várható ki-gyógyulást reményle, vitette magát. — Tuvet éppen akkor látogatá-meg a' reá bizott ott lévő betegeket, a' midön a' többszer nevezett Grodsman-is orvoslása alá ajánlatnék. — Valamint a' kegyetlenül dühösködő Tigris, a' midön ártatlan Bárány eledelül adatik néki, vidámabb tekintetekkel szokott örvendezni, nem külömben Tuvet-is, a' mikor a' régen fórralt boszfzu-állásra alkalmatof-ságot láta, belsőképpen örüle, 's örvendeze. Leg-első reá tekéntésének alkalmatof-ságával meg-nem határozhatta tökéletesen azt, ha vallyon meg-gyógyítsa-é; vagy pedig azonnal meg-étefse? e' gonofszúl küfzködő szándékjának második részére még-is ugyan tsak nem hájula, mert félt, hogy ne talán ugy találná e' rofz izü orvofsa-

kérvén őtet minden ki-telhető módon, hogy rajta könyörülne, és nyóltz magokkal még tehetetlen gyermekeinek édes Attyokat az életben meg-tartaná, eleibé terjeszté, melly szomorú, és fanyaru állapotba teendéné, hogy ha Felebaráti szeretetét, és hivatalbéli segítség-jét meg-vonná, mind ezekhez tevé azt-is, hogy férje jámbor életü, 's minden leg-kifsebb roszszaságtól távozó ember lévén, maga jó viselése által egyéb Polgári Társainak szivefségjeket meg-szerzé, és hogy azt meg-érdemlette légyen, tovább-is meg-mutandja, elő-adá azt-is, hogy soha Férje még tsak gondolattal se mivele valami ollyast, a' mi vagy a' köz Jót, vagy a' magányofsaknak bölldogságjokat háborgatta volna, sőt inkább, hogy mindég azon iparkodott, hogyan lehetne minden embernek tetzésére, mind ezeket, hogy fogamatofsabb akká tenné, közbe-vetett beszéd-jét avval fejezé-bé, hogy szegény nyavalyas Férje Tuvet orvosnak a' betegeknek ki-gyógyításjokban szivefségét, készségét szüntelen emlegeté, és nagyon meg-dicséré, ugyan tsak azért-is, a' midőn hallotta volna, hogy ezen Ispótályba jutand,

tand, különösen örvendezze; de még is a' boszu - állást régtől fogva főző Tuvetet mind ezek, a' mik minden érzékenység nélkül való embereket is szánakódásra indíthattak volna, semmi könnyörületességre sem hozhaták. — Az Aszfony észre vévén ezt Tuvet orvos' ábrázattyanak sokféle-kép jádzó tekintetiből, megy Tallert, csak hamar markába szoríta az orvosnak.

De ez is csak arra vehette Tuvetet, hogy a' betegnek lágyaig még is el-sétá-lás, és erének verésjét imigy, és amügy meg-tapintána, és minnek' előtte ezekre szánta volna magát, a' nyavalyásokon könnyebbíteni szokott meg-vigasztalás helyett e' következő foglalatú kemény, és komor szavakból álló orvosi oktatást szolgáltatá: „Kend egy rossz ember, kend, és a' Felesége egy valakit voksók által a' Polgár Mésteri Hivatalra segítének, kend feleségével egygyütt el-fog kárhozni, mivel a' Hazafiúságnak Hitét meg-tagadák, és a' bötsületes embereknék vallásjokon ki-adának kentek” evvel ugyan csak ki-mutatá világossan gonoszul el-tökélt szándékját, és ki-nyilatkoztatá valóban, F 2 melly

melly romlott, és feslett szívvel bírta, a
 midőn ezek után egyéb agyaskodásokat, és
 minden kiserelhető görömbaságokat be-
 adott volna e nyavalyásnak, Hütvöfe szo-
 moruanagel távoza, de minék előtte az or-
 vos a beteget el-hagyná, kised gyermek
 keivel egygyütt ismét el-érkeze, a kik
 is mindnyájan jajgatyan, firván, környül-
 vevék Tuvétet, térdre seftenék előtte, és
 így kedvénékek e Pogány kegyetlenisége-
 nek. Ezekre a fene vad még kevélyebbé,
 és keményebbé leve, mindenfelől az bizo-
 nyu jajgatás, s ki-mondhatatlan firánko-
 zás hallatott, itt az egygyik gyermek gyen-
 ge kezetskéjét emelgeté fel-felé, a másik
 le-tsükködten a földön kínlóda, ott az
 egygyike nyavalyás Attyának badjadt aja-
 kit kezeivel ápolgatá, a másik, hogy édes
 Annának firalmás kérését meg-halgatná,
 az orvost arra ünszoló, a leg-kisebbik é-
 des Annának karjai között függő gyerme-
 ketskéjek, mivel a könnyörületéségre in-
 dittást egyébként nem eszközölhetett, az
 orvos körül mázkála s jajgata. — De mind
 ezek fö-lágyithatták meg a kősziklásodott
 szivét Tuvét orvosnak, a ki e szomorú

képzésektől meg - nem indulván, kevély meg - vetéssel, és hideg vérrel tovább méné, mind ekkoráig csak békefészes türelessel szenvedé e' képpen - is nagyobbított nyávalyáját szegény Grodzman, de ezekre imár nagy érzékenységü, és méltó haragra gerjesztett szivét - előbbenyi türedelmének zárjában többé meg - nem tarthatá. — Az orvosnak fokát szemeire hánya, és azt, mind fáját, mind Gyermeketi gyilkofsának nevezé, hozzá adván, hogy halála után magokkal tehetetlen gyermekei tőle kérjenek kenyeret, a' mellyet ha meg - tagandaná tőlök, a' mindenható Ur Isten méltó bosz - szuját fogja állani, — ezek után olly forró betegségben esett a' szerentsétlen Atya, hogy esze meg - tébolodása, és tagjainak el - bádjodásjok miatt édesdeden mintegy el - is szunyada, erre felesége, a' midőn szemeit bé - hunyva látá, szörnüképpen megrettene, azt gondolván, hogy a' halál azokot már bé - nyomván, ötet nyóltz élő gyermekeivel egygyütt bóldogtalan árvává tevé. Ezek között ismét fel - ébrede a' nyávalyás Grodzman, és szüntelen ezt a' gonosz lelkü orvost emlegeti, szidá, át -

kozá embertelenségét, mérgében habza annyira el-változván, hogy szemei a' bölts Alkotótól rendelt helyjeket már el-hagyni látzattattak, és tsak ide- 's tova fordítá halált képző tekintéseit, egyszerre a' midőn Hüttvös Társára tekintene, igaz szívességének különös ki-jelentései között aztat meg-ölelvén, tsokolgatá, és miatta tett szorgalmatos fáradságait, 's gyermekeivel való Anyai bánásának nyájas módját áldá, és dicsére, tsak azon szánakoda, hogy kedves Hüttvösének olly kevés örömet szerezhete élteben, és hogy olly szomorú környülállásokban kellene nékie aztat el-hagyni. — A' mi kiseded gyermekeit illeti, tudna jól, hogy gondvifelése alatt jó meg-örzésben volnának, illy magán kívül lételben befzélgete ugyan énnyhány óráig, de végtére szeméit bé-hunyván, örökre el-aluva.

Ekkor Hüttvös Társa, a' ki immár előbb se jövendölheté - meg előbbenyi egészségének helyre állítását, sehol se találá reménységet, és mivel az erőfesen mivelő fájdalom könyveinek szabad folyásait el-zárá, nem is szólhata. Erre azt kiálták, a'

körü-

körülötte lévő árva gyermekek, iszen megholt édes Atyánk — 's akkor kezd az egész Familiánál a' fájdalom nagyobodni, meg-tele az egész ház szörnyü sírásokkal, és szivreható jajgatásokkal, mind az Anya, mind pedig a' gyámoltalan gyermekek egygyenlő szomorúságra jutának, a' mig e' fájdalmaikat nevelő helyből ki-nem indulának, csak a' sírás jajgatás vala enyhítések. — Ez a' szerentsétlen történet nem fokáig marada titkon, mert Tuvet csak melegében ezen gonosz szándékának el-kerülhetetlen örvényébe tsavarodván, gyilkos gyanánt bé-vádoltatott, és hogy magát illendőkép' ki-mentené a' Törvény szolgáltatásra hatalmazott Itélő-szék elejbe idéztetett, hogy halhatatlan, és Hiteszeget gyilkosságának igazán meg-érdemlett büntetését mennél hamarább tapasztalná.

XVII. TÖRTÉNET.

A' sok Fökből álló kormányozás miatt, Páris Városában meg-ejett veszedelmes következések.

Ezer hét száz kilentzven kettődik esztendőben, Böjt más Havának 12^{dik} napján azon esmeretes Delesárt Urra rohanának, a' ki-egyébként leg-buzgóbb Hazafi volt, és minek előtte Tanácsosnak tétetnék, vas-ra verék, és a' leg-sanyarúabb, 's mindenfelől ébresztő meg-rettentést képeztető tömlőtzebe szoriták. Egy vádolás minden alá-írás nélkül, a' melly a' Haza el-árulásáról ezer költeményeket foglala magában, egy illy hitvány papiros darab, a' melly a' Gyülés palotájának ajtaja előtt tálatatott, oka vala, 's beszéllő bizonyossága ennek az egész Történetnek. — Erre Delesártnak gonosz gyűlölői nagy fel-zendüléssel, és iszonyu lármával szobájába bérohanának, és dél utanni egy órakor ebéd-lő Asztalától Háza kedvesei közül a' jó gazdát ki-ragadák. — Delesárnak házas Társa szörnyü kép' meg-ijedvén, a' földre terü-

terüle, 's Leányai közül az egygyike vél-
vén, hogy igyekezete e' gonofzszaknak el-
ijesztésjeken valamit segitene, szeren-
tsétlen Attyának oldala mellé ugra, de ezen
ördögösök közül az egygyiknek meg-ta-
szítása által alig, hogy az ablakon ki-nem
repüle, a' máfik a' jó szivü Leányt meg-
kapván, 's a' közel lévő kamarába taszit-
ván, minden kérdés nélkül bé-zára. Er-
re a' házban lévő emberek mind öszve sza-
ladván, élleszteni kezdék azonnal a' föld-
re terjesztett Gazda Afzszonyt, 's mind-
nyáján e' gonofz, 's tévelygő Lelküek el-
len támadának. A' dühösködő Haramiak
az ebédlő Afztalon'fekvő nagy kést fel-ka-
pák, és mind a' két részről szörnyü vér-
ontást okozának. Ezek közt maga Delef-
sárt fel öltözköde, és a' midőn a' masodik
Szobájának ajtaján, a' melly a' folyosóra
nyilott, az ebédlő Szobába visszra tért
volna, hív szolgáinak kettejit, és kedves
Leányait, egész Testjekben kegyetlenül
meg-martzangolva, a' földön találá, a'
melly szomorü tekintetre olly szörnyüké-
pen meg-indula, hogy azonnal maga-is e'
szereutsétlenek közé el-ájultan le-düle,

ekkor ezen gonosz lélkü Haramiák bődögtalan Delefsártot a' földről fel-ragadák, és az immár reája kézzen várt kotsiban, ketten közülök melleje ülven, Orleánsba viték. — Szobájában találtatott egy, kedves Hütvefséhez, és ártatlan Leányához szolló fontos vigasztalásu, és következendő rövid foglalatu irás, hogy tudnia-illik, nékie, mivel ártatlan volna, hamar visszsa kellene térnie. — Arra való nézve e' két rendbéli irásokat, a' mellyeknek egyike a' Párisi Kormányozó Tanátshoz, a' másika pedig a' Nemzeti Gyülés Praefesséhez (Elő-Ulőjéhez) szól, adják által.

Ezeknek Szó szerént való foglalátjok
é vala.

A' Párisi Kormányozó Tanátshoz.

*Páris Böjt más Havdnak 11dik napján 2. óra-
kor reggel.*

Eppen abban a' szempillantásban, a' mellyben hallám Uraim! hogy ellenem egy vadoló-irás ki-botsájtatott legyen, Tanácsosnak lenni véltem azt, hogy az erőszakos

kos fanyargatások, és törvénytelen Tselekedetek ellen, a' mellyeket a' nagyon megváltozott Népek fokasága okozhatna, magamat batorságossá tegyem, és mivel jól tudom, hogy a' Kormányozó - Tanács mostanában egygyütt volna, és éppen azon mivoltú munkában, a' melly engem illet, foglalatoskodnék, arra való nézve, erre a' megjelentésre önként sietek, hogy én a' Törvénynek alája vetésemre kész vagyok, meg-ésmérvén egyszer'smind azt, hogy a' Törvény saját Végbe - vitelére nézve szükséges Parantsolatokat adhat. — Én Orleansba - is el - vizsem magammal azon vélekedésemet, a' melly engem minden nyilvánvaló Hivataljaimban mind ekkoráig vezérelt, és igazgatott, ez által maradtam én minden Tifztségeimben híven, és reménylem valóban, hogy Ártatlanságom - is ez által fog - győzedelmeskedni.

A Nemzeti Gyűlésnek Præsésébe.

Præsés Úram! azon szempillantásban, a' mellyben Orleans felé indulok, megengedém magamnak, hogy a' Nemzeti Gyűlésnek minden meg - halgatásom, és részemről

ről vett mentegető meg-világosítás nélkül, Illelem ki-adott félelmes erása ellen panaszolkodjak, holott minden eszköz' kikeresése nélkül ártatlanságom felől könnyen meg-győzethetett, nem pedig engem Frantzia Ország, és egész Europa előtt Haza-Vádolónak állithatott volna. Én Lelkem ésméretétől erőfittetvén, nem félek a' Törvény szogáltatásra ügyelő Hatalomtól, a' mellynek önként meg-adom magamat! Meg-fogom mutatni, hogy ELETEMnek, és Hivatalmamnak el-intézése a' Törvényeknek meg-tisztelésjeket, az új Constitutziókhöz, (Rendelésekhez) illendő szükséges meg-alázást, és a' Köz-Jórá nézve az igaz szerezetet egyedül óhajtá, csak mind ezeket keresé. Meg-fogom a' hazugságokat, és gyalázásokat szégyeníteni, és mintegy nyilván való Hivatalt viselő, 's igaz Hazafiúságu Polgár azt bizonyára nagyon meg-fogom bánni, hogy a' Nemzeti Gyűlés olly forsba juttatott, hogy nem tőle, hanem egy magányos Itélő-Szék-től, a' hová mostanság küldettetem, vegyem az Igazságnak ki-szolgálatását.

XVIII. TÖRTÉNET.

Delater névű *Professorral* meg - esett *Törté-*
netek.

Ez itt következő, *Delater* névű *Professor-*
ral meg - esett *Történet*, nem kevés *Pél-*
dára szolgálhat abban, hogy tudnia - illik
mit tehesen, és mennyire terjedhesen az
el - vakításnak, és minden meg - vizsgálás nél-
kül való *Ítéletnek* ereje. E nem utolsó
elő - látásokkal, és a' *Böltsekedésnek* józan
módjával bíró ember, tudván, mitsoda ár-
tatlánul fanyargattatnék a' *Király* egy kö-
zönséges gonosz tévőhez képest néhai ked-
ves *Népének* kemény *Tömlötzeben*, azért
ő - is, mint egyéb nemessen gondolkodók,
a' *Királynak* ki - szabadulását nagyon, és
méltán óhajtá, ime tehát a' dühös *Nép* e-
lőtt e' vala leg - nagyobb vétke! — *Tör-*
téne egyszeriben, hogy szegény *Delater*
kedves *Fia*nak, a' ki *Hazájából* ki - költ-
özvén, ekkor idegen *Városokban* tartózk-
odék, bal, és fanyaru forsát szeren-
tsétlen *Királyjának* igaz emberi érzékeny-
séggel meg - írta légyen. Ezen *Levele*
Dela-

Delaternek nem tudatik melly úton, 's mi módon nem Fianak, hanem Bazyr Urnak fok ártatlanoknak vérjekkel megfertőztetett kezeibe juta. — tehát könnyen meggondolhattya minden ember, miémü ártalmas hasznát vehette Bazyr e tudófitó Levélnek. — Delater azonnal a' Nemzeti Gyűlés eleibe hivattatott a' végett, hogy magát, úgy mint egy Haza áruló (mert ennek nevezé őtet Bazyr) hevenyében mentegegetné, oh melly nehezen eshete ezen ravasz vádolás e minden betsületre méltó embernek, a' midőn hivatalbéli meg-tisztelése ellen Betsületének nyilván való tsorbulását tapasztalái kényszerítették, a' midőn a' Közjónak elő mozdításában szerzett jó Hire, és fűrtös Erdemei miatt őszbe tsávarodott feje illy nagy gyalázzal sértetődnek, a' midőn világosan látá, hogy az Igazság a' dühösködő Népnék tulajdonítatnék, és önékie a' Rabság jutalmul ígértetnék. — Valóban rettentők valanak ezek ezen öreg embernek, de még rettentőbbek távul lévő kedves Fianak, a' ki mindenékben alázatos maga megadásával édes Attyához ragaszkodott, azt mint egy Isten gyanánt

tisz-

tisztelé, annak mindeneket, ha mindgyárt
faját Kárával-is meg-tselekedé, e' tehát
vévén azt a' szomorú hirt, hogy édes At-
tya fogságba esett volna, valamint a' vil-
lám tsak egyszerre szokta az embert érni,
szint'-ugy a' jó Fiú-is é tudósításra egy-
szerre meg-indula, akár mit láta, mind nyug-
hatatlan vala előtte, és az a' Fiú érzé-
kenységü gondolat, hogy édes Attyát né-
kie védelmezni kellene, mindenütt üldö-
zé, 's olly annyira meg-érett benne, hogy
annak valóságos végbe-vitelét-is el-tökél-
lette legyen a' jó iffju, 's mennél köze-
lébb látá Páris Várofsának, Nepe dühös-
ségétől füstölgő Tornyait, annál erőfieb-
ben vere szive, annál keményebben vias-
koda képzett ereje, a' midőn édes Attyát
a' Tömlötzben lenni meg-gondolá, mind
ezek után valamint a' dühös orosz lány,
a' melly kölkeitől meg-fosztatik szint'
olly dühösen járula a' Nemzeti Gyűlés elei-
be ez-is azon fel-tett szándékkal, hogy
onnét addig el-nem meendene, a' még
édes Attya előbbenyi szabadságába illendő-
kép visszfa nem térítettnek, meg-mutatá
minden ki-telhető eszközökkel, melly nagy
Böts-

Bötstelenség, és Igaztalanság légyen az, a' midön, a' Fiukhoz szólló Leveleik az Atyáknak el-fogattatnak; minden ki-telhető szabad beszédjet arra fordítá, hogyan tsendesíthetné-le ezen meg keményedett sziveket, és hogyan tehetné igaz fiui óhajtására hajlandóbbakká, de a' jelenlévő Tanátsbéliek magokba szálhatatlanok maradának, a' mély kegyetlen komorság ez iffju embert nem kevesé, 's úgy annyira meg-indítá, hogy igaztalanságjokat bátran szidná, nyilván gyalázná, és alhatatos merészséggel mindeket ellenek hána, édes Attya miatt el-tökélt kötelelségét minden ki-telhető, 's ösztönözhető eszközökkel, mint egy Alaborral erőltívén, 's támogatván. A' Gyűlés ezekre fel-háborodván, a' méltán könyörgő, és szabadabban szólló iffjat Attyának tömlötzi forsában akará részefitenyi, ekkor Neifató a' Többiek közül fel-állá, és ezen fiatal embernek igaz fiui szeretetből származott haragját, 's meg-indulását leg-szebb szavakkal, 's egy Biróhoz illő moddal mentegeté ugyan, de édes Attyának ki-szabadításaért semmit sem szólla, mert annak előbbenyi szabadságába viz-

szá térétefiért távulról sem irparkoda, jól tudván, hogy a' Gyülésnek gondolt el-intézése szerént az érzékeny Fiunak édes Attyának sanyaru környül-állásaira nézve kedvesebb volna a' fogság, hogy sem a' szabadság. — A' mint meg-is ese, mert Neisato el-éré ékes beszédjének tzielját, a' mellyre a' fájdalomassan törekedő ifju szabadon el-botsátatott ugyan, de Attya fogságban marada.

Illy meszszire vivék a' rosz Lelküek Gonofzságjokat, illy meszszire terjede az Esztelenségnek ereje, illy meszszire juta a' meg-világosítás, a' melly valamint szerentséfen el-éré a' Tökélletességnek Föbbséget, és Tetejét, ime szintén ugy, és tsak egyszerre az embert a' feneketlen Mélységnek bóldogtalan örvényébe tafzítá. — Órizzkedjetez tehát jó Atyafiak, hogy el-ne távozzatok az Igazság' uttyától, és hogy a' Tündér, szemfényvesztő, 's hamis megvilágosításnak veszedelmes homályiban örökös veszteteket, 's önként keressett sirjaitokat ne találjátok. —

XIX. TÖRTÉNET.

Ezer hét száz kilentzven kettődik Esztendőben Sz. Iván Havának viszontagságai — utobbi Toldalékok — a' Királynak Templom nevezetü Épiületben - való sanyaru forsa. —

A' ki-mondhatatlan fel-zendülés, és a' szörnyü nagy Rendetlenség sátozt ü-tének, és félelmes lakást választanak magoknak Páris Várofsában. — Hol a' Lárma' harangja szólla, és dühösködést, felzendülést jelente, hol pedig a' Népnek fegyverbe öltözött seregei előbbre tódulának, sőt már magok a' Polgárok-is nevezetes személlyeknek Fejeiket a' Lutetziai utzán nézéül hordozák. — Tsak az embert szerető maga sira titkon Frantzia Országnak bóldogtalan forsán, és azon álmélkoda méltán, hogy az emberek Felebarátjaiknak vérjekkel kezeiket meg-motskolhattyák. — Ezek tehát a' meg-világosításnak gyönyörü következései? Igy bánhatik-e' az a' Nemzet? a' melly ennyihány Esztendők előtt a' finom erköltseknek valóságos Tüköre, 's nyilván-való Példája vala. — Oh melly nagyon, és szörnyüen meg-

meg-átkozhatták Frantzia Országnak tévelygéseit, szabad lelküségét egyéb Nemzetek. — Le rontatott a' Thronus, a' mellybe az Ur meg-kentt Királyt ülteté, porban hever a' felebaráti szeretet, le-tapodtatott az Igazság, és a' Törvény Birónak igaz mértékje öfzve-törettetett. — Itt az özvegyek tápláló Férjeknek sirjaikon zokogva siránkoznak, ott a' gyermekek, 's szerelmes Magzatok édes Attyaiknak gyilkos meg-ölésüket könnyes homályokba borított szemekkel jajgatva szemlélik, Fő-Rendü Familiák, Nevezetes Nemek, a' mellyek fok esztendőig virágozhattak volna, rövid órák alatt semmivé levének. — Óh melly fok ezer könnyek keveredtek öfzve a' vérrel folyó Patakokkal, a' midőn az igaz szivü Fiu jó tévő Annyát még az halállal küszködő Testek között finlödni látá, a' midőn az édes Anya szerelmes Leányát a' meg-fujtás által ki-végeztetni, a' Testvér Testvérjét kegyetlen kard tsapások között Lelkét artatlanul ki-adni siralmasan szemlélé. — Valóban meg-rémülök, és fel-borzódom, a' midőn ezen közönséges fel-zendülés által az Atyafiak kö-

zött okozott örökös, el-válásokról emlékezem, de ellenben vigasztalást, és nem kevés enyhítést találok akkor, a' midőn e' számtalan nyomoruságoknak képzésjekkor, olly fok szivre ható szomorú Történeteknek valóságos elő-adásjokkor azon Tartományokat terjesztem éleibém, a' mellyekben, hála legyen a' mindenható Ur Istennek! a' tsendes élet, a' bátorságos nyugodalom, a' Felsőbbségek, és jobbágyok között szentül meg-kéméllett egygyezés gyönyörűen, és szerentséfsen uralkodik. — Frantzia Országának szomorú Példájú forsa elegendő Tanúságot tehet, egyéb Tartományok' hív lakosainak a' felől, hogy azon kötelefségeknak a' Köz-Jóra, és közönséges bátorságra szükséges Rend-tartás-jok, 's meg-örzésjek, a' mellyeket a' Felsőbbségek a' Polgárokkal, ezek pedig azokkal egy szivü, és egyenlő voksu szövetséggel 's nyilván-való meg-egygyezéssel kötnek, a' Polgári közönséges Bóldogságnak bátorságos kö-fziklája, és valóságos alapa legyen, következő képpen minden józan gondolkodásu Jobbágy ezekből meritheti azt a' nagy, és szükséges Tanúságot, hogy minden

den magányos személy a' Köz-Jónak és a' közönséges bátorságnak fent tartandó Böl-
dőségára köteles, tagadhatatlan az - is,
hogy a' Törvények az embereknek ör-ál-
loikká a' végett rendeltettek legyen, hogy
ne talán törvényesen meg-engedett szabad-
ságjok, valamelly könnyen fel-vett tévely-
gés által egy mirigyos zabolátlanságba jus-
son. — És méltán, mert Frantzia Ország
olly méllyre fo ha le - nem sülledeett volna,
ez a' finom Városoknak leg-főbb Városa
fo ha a' gyilkosságnak vermévé nem vált vol-
na, hogy ha a' Frantz Hitét olly könnyen
meg-nem vetette volna, hogy ha minde-
nekben a' mértékletlenségnek ajtót, és
zárt nem nyitott volna. — A' hol egy-
szer nevesen erre a' könnyen gondolko-
dó, a' mint akarja. — A' hol egy-
szer a' Hit mint egy éppen nem szüksé-
ges dolognak, és az egygyügyü nép előtt
tsupa Mesének avagy szó - szaporitásnak
tartatik, ott valóban magának az Erköltz-
nek - is el - kell veszni, már pedig ha ezek
hibáznak, hogy' lehet akkor a' jó rendnek
a' józan életnek tsendes meg-maradása? —
A' mértékletlenséget szeretik sokan, és ezt

igaz jónak lenni állítják, mivel némellykor fokoknak hol ebben, hol amabban szolgálatját nyújtja, de gondolja - meg kiki, hogy ha nem nagyobb - é ilyenkor a' kár, mert a' mértékletlenség fok Nemeknek vezedelme, és végső meg - romlásjok, ez kut-feje minden külső, és belső roszaságoknak, és nyughatatlan eszközlője a' gonosz Lélek' sugallásainak. — — Már most térjünk ismét vissza Páris Városába.

Itt a' Jakobitáknak Tárfasága, a' Király' gyilkosságainak valójában meg - bomlott eszü ferege, imitt, 's amott pótolta pokolbéli el - intézéseit egyszeriben nyilván esméretessé tévé, Istene, és Hazája ellen esküve, és az Isten meg - vonyá ezen rettentő el - tökéllésnek tekintetétől szemeit, mert akár melly Országban, és Tartományokban, akár békeesség idejekor, avagy ellenség előtt élendjenek, ha minden erejeket ki - adják - is, ha gyilkos tselekedetjeket akár minémü mesterséggel fedeznék - is, mégis méltók a' gyalázatuak, és meg - utálásuak a' világ, és Isten előtt igaz tekintetbe vivendő büntetésére. — Hogy édes Attyo-

tyokat, jó, és kegyes Királyjokat meg-
ölelék.

Tizenhatodik Lajos leve tehát a' Nép'
dühösségének első Királyi Aldozatjává, és
minek-előtte e' szörnyü el-követésnek
véres mihelyü mestersége végbe-vitető-
dött volna, minden előre törvénytelenül
el-intéztetett. Egy ezer ött száz főből
álló fereg állítatott-fel, a' mellyben Dár-
dakkal, Puskákkal, Kardokkal, Késekkel,
és egyéb ezekhez hasonló gyilkos eszkö-
zokkal fel-fegyverkezett Gyermekek, Afz-
szonyok, Polgárok, Parasztok, és Katonák
találtattak, a' kik-is Sz. Iván Havának 20^{dik}
Napján a' Nemzeti Gyűlés eleibe olly je-
lentéssel járulának, hogy a' Haza veszede-
lemben volna azért, mivel a' Király ki-
adott bizonyos Parantsolatja alatt 2000
emberből álló Tábor előtt az új Rendelése-
ket nem akarná meg-ésmertetni, — had
follyon tehát úgy mondák a' vér, és a'
szabadságnak Fája zöldellyen. — Erre a'
Nemzeti Gyűlés csak tsendessen fülele, és
a' dühös fereg a' Királyi Vár-felé bizo-
nyos Szanter névü Sör-Főzőnek vezérlé-

fe alatt esztelenségének uttját tovább folytatá. —

Minden mulatás, és hátráltatás nélkül bé-rohana ezen Haramiás Sereg a' Királynak lakásába, a' Strásák közül e' dühösködőknek egygyik sem álla ellenek, szemlátamást nagyobboda számjok, mert már 6000nél többen nyugovának e' Fejedelemlakás szobájában. Lajosnak Titoknoki kamarája eleibe egy Agyu szégesztetett, az Ajtókat farkaikkól ki-rontattak, és az zárok Haramiák módjára le-üttettek. — Ezek után bé-menének a' Király jó akaróinak Szobáiba, és azokat kedvek szerént ölék, 's hóhérozák, mind ezekre senki se álla ellenek. Lajosnak lakó Szobája erőszakosan meg-nyitattott, 's a' midőn erre Lajos az Ajtóhoz közelgetne, az Ajtóknak öszve tört darabjai lábai eleibe hajgáltattak. A' Király nyilván való ártatlanságától bátorított szívvel előbbre álla, ekkor a' Haramiák közül fegyverét reá szegezé az egyike, de az Isteni Előre-Látás e' szenvedő Felségeket meg-örizésbe vette, mert egy Joly névű Pattantyus e' gyilkos szándéku gonoszon erőt vévén, azt a' földre

ta-

tapodá, és el-nem járula kegyes Hertzegének oldalától. — Ugyan azon szempillantásban egy más gonosz lelkű Dárdájával menne Királya ellen, de ekkor-is tapasztalá e' Felség az Istennek mindenhatóságát, mert egy Kanoll névű Granatéros ezen gonosznak Királyaúra intézett szurását szerentséfen megelőzé, 's félre tsapá. — Mind ezek között a' Király annyi üdöt találta magának, hogy egy Ablak előtt lévő láb-székre álhata. „ Királyom, nem félti-é „ magát „ mondá a' Tisztek közül az egyik! — „ Egy betsületes Ember, a' ki „ kötelességét illendőképen végzi, Hivataljában igazán el-jár, sem a' félelmet, „ sem a' Lelki-esméretnek furdalásait, és „ fanyargatásait nem esméri, tappintsa ezt „ a' szívet, és vallya-meg, ha rekeszt-é „ e' vala a' Királynak felelete. — Ezen szavak között Örzsébet Afzszony a' Királynak Testvérje, Felséges Battyához el-szakaszthatatlauúl kaptsolá magát, azt kiáltván minden erejéből „ engem' kell előbb „ meg-ölnietek, hogy sem a' Királyt „ De a' Népnak a' gonosz Jákobiták tévelygő lelküségjektől erőfsebben tápláltatott dühös-

ségje ez igaz Atyafiságú fel-kiáltás között magában szálhatatlanul meg-maradván, a' Hertzeg Afzfzonysággal leg-tsufabb móddal, és illetéffel bána.

Szintén illy szörnyü gyilkossággal illeté a' gonosz Lelküeknek egygyik Tsoportja a' Királynét, ezer meg ezer halhatatlan ifzfzonyságú ki-fogásokat találának ezen jó szivü Felséges Személy ellen, sőt nyilván tett jelentéffel némellyek Fejét-is kívánták. — Ekkor Antonia Felséges Férjének szobájába kezde szaladni, a' kit akkor-is a' dühösekek közül némellyek kardokkal üldözének. — Aubier e' szaladó Felséget futtában kebelébe fogadá „ Erefzfzen a' Királyhoz azt kiáltá Antonia Bóldog Emlékezetü nagy Anyánk Mária Theresiánknek Szerelmes Leánya, az én helyem a' Király mellett vagyok, 's annak oldala mellett akarok meg-halni!! „ — Erre Antonia még erőfebben fel-indúla, de Aubier egynéhány hív embereivel, a' fok ezerek között keresztül menéstől e' szerentsetlen Felséget meg-tartóztatá, és az ifjú Hertzeghez, a' kit a' Nemefek közül igen kevesen örzének, és a' Fő-Azf-

szonyok közül kevesen vigasztalának, több magával vezeté. —

Ez alatt az esztelenség annyira juta, hogy némelly gonosz tárgyú személyek a' Jákobitáknak veres sapkájokat a' Királynak fejére tevék, a' melly egy kis Dárdáról feje felé le-függe. — Így álla Lajos e' gyilkos Haramiák előtt mindenektől el-hagyatván, a' kik még talán akkor-is illy nagy gyalázattól védelmezhettek volna. A' dühösködők bögve, és ordítva kiálták a' Királynak gyilkos' el-vefztetését, és egy helyben tartandó meg-Itélés felől morgolodó zurzavarsággal beszéllének, mind azon személyeket, a' kiknek vérjeket szomjuhoz-
zák, nyilván, és előre meg-nevezvén. —
„ Vagy az uj Rendeléseknek helybe-ha-
„ gyásjok, vagy pedig az Halál „ E' va-
la a' jelen-lévőknek helytelen kívánságjok,
erre a' vár körül, vár alatt, és mellette
tsupa félelem zenge, és hangza, a' tévely-
gő lelkü Nép a' meg-szánásra méltó Király-
nénak szobájába tódula, ötet onnét kí-ki-
vánván, az ifjú Hertzeg szobájának ajtajit
öfzve-törvén, Felséges Annyának egy ve-
res sapkát nyujtának, a' Nemzeti szabad-
ság-

ságuak pántlikákból készített fürtös jelét melyébe dugván. — Antonia mind ezeket csak töredelmes szívvel szenvedé. —

Az illy gyalázatos győzedelmü késérések között, a' mellyek a' Király, és Királyné előtt végbe vittetődtek. — Ezen Haramiás Seregnek Orgazdait, és Vezérjeit váljokra emelék, és a' dühösködő nép között fellyebb alább hordozák. Ezek közt találtattak némelly Rajzolatok, a' mellyeken Antonia részére egy vágó-kés, akasztó-fa, és kötél, egy gonosz erköltsü Aszszonyi-feregetske, és egy kis deszkán egy emberi szívnek formájára ki-mettzett fris husnak darabja szemléltettek. Itt fajuáljuk valóban, és méltán meg-kéméljük a' kegyes Olvasókat, hogy illy igaz érzékenységre gerjesztő dolgokat adunk-elő, azon otsmány szavakat, a' mellyek ezen alkalmatossággal meg-estenek, nem-is említvén. Már most csak azt kérdezzük minden igaz, hív, és józan okoskodó Hazafitól, ha e' kegyetleneket, e' pogányokat nevezheti-é? egy valaki Nemzetnek, vagy Frantziai Népeknek?

Azon Afzszonyi Személlyek, a' kik az akasztó-fát képző Rajzolatot követék, fok gyalázatos, és illetlen szavakat ejtettek, nagy, és drága szivü ártatlan Hertzeg Afzszonyjok ellen, erre kegyes Antonianak szemeiből keserves könnyhullatások gördülének, ide 's tova forgatott szomoru tekintései látzattak a' gyilkos Nép között még valakit keresni, a' ki emberi érzékenységgel bírna, ezen drágalátos Tekintetek Antonia Szemeinek által-hattó erejek, e' fíralmas Anyának fájdalmai, egyszeriben magát az Isteni Felséget-is meg-indítván tsudát eszközlének. — Az Afzszonyoknak szemtelen, gonosz lelkü, tsürtselék ferege azonnal magába szállott, 's úgy annyira visszra rántódott az érzékenységre, hogy e' nyomorúltak Antonianak Nagyot jelentő Tekintetére meg-némúlának. Valójában ekkor a' rothadó Testekből egy szikra látzatott támadni, mert ki ki Antoniaért, és az ifjú Hertzegért vérét kiönteni kékzen vala, kegyes Antonianak királyi szemei ez Hienákat arra emlékeztették, hogy még az ördögök - is az Angyalokra - való tekintésjekkora az örökké Boldog-

dogságból valamit éreznének, és így végtére csak ugyan ez a felkiáltás „Éljen a Királyné, éljen az ifjú Hertzeg!”, a dühös, és fertelmes leheletektől megmirigyefedett levegő-Eget megtisztította, s fényesebben felderült színekbe öltöztette.

Erre Szanter névű Sör-főző forralá magában titkon a mérget, és a Népet ujjolag más értelemre akará téveszteni, de egy Tsászárné Leányzójának Felséges Tekintete meg hátráltatá, és nyelvét a további felzendülésre való biztatástól megtartóztatá.

Ekkor a szegény Királyné, mint-egy új Thronusra látzatott magának emeltetni, a mellyből azon valóban szánakodásra méltó nyomorultakra, a kik előbb minden emberi érzékenység nélkül valának, ejthetné kegyes tekintéseit. A Mennyei éllesztő tűz a Nemzeti Test-őröknek azon Tiszteiket, a kik Antoniát meg-örzés végett környül vevék, akkor lelkefité-meg, mert ezek Szanterra nagy megvetéssel tekintének, és méltó boszszu-állásra meresztett szemeik következő halálát jelenték. A Királyné ezt észre vévén ketteit e Tisztek

kö-

közül kezeiken meg-fogá, és e' rosz lelkü Vezérnek meg-irgalmazásáért könyörge. Tisztelet, és álmélkodás ütköze egyszeriben mindnyájoknak sziveikbe, a' katonáknak egy egygyenlő, 's igaz szivefségü ki nyilatkoztatás erköltsteté, és fényesité belső, 's külső tulajdonságaikat, ki ki tartattól, hogy ez édesdeden ejtett, és tsak nem imádásra méltó tekintéseit a' Királynénak meg-ne bántaná, a' közös beszélgést egy szörnyü tsendesség szakasztá félbe, azon két Tiszteknek, a' kik kegyes Királynéjoknak kezeire botsájták Ortzájokat, érzékeuy könnyei felelének-meg e' gyilkos szándéku Polgárnak, Antonia kész el lenségének illy Felségesen ki-kért meg-kegyelmezéséért, ezen igaz szívből eredett könyhullajtások mindnyájokért eleget tévének.

Erre a' meg-szégyenített Szánter nevü Sör-főző a' Nép' hallattára dühöfsen tsikorgatá, 's öszve kaffantá fogait, mérges szemeiből a' boszszú-állás tüzesen szikráza, és végtére illy szavakra fakada „
 „E' fel-vett dolog roszszul intéztetett-el „
 Ekkor a' Nép csoportosán eljárula, és a'
 nyu-

nyugódalom ismét visszafizára a' Királyi Várba.

Ezen eliszonyodásnak napján kegyes Antoniának nyájas módja, meg-alázott Felséges Méltósága az egész királyi Udvarnak leg-szebb, leg-gyönyörűebb estvét szerze, a' Királynak Testvérje Erzsébeth, a' Király maga, az ifjú Hertzeg, és Austriának nagy Antoniája, egygyütt álván, olly kofzorut képeztetének, a' melly egyszeriben azon helyeket, a' hol előbb tsak Cyprusokat-is látni kívánának, újjonnan éleztő Rózsákkal bőven meg-gazdagittá.

De ezen Rózsa veteményeket az ujjur-zavarok tsak hamar el-pufztiták. A' Jakobiták le-tevék előbbenyi Al-Ortzájokat, és egy közönséges Tárfaságot kérenek, ekkor a' Nemzeti Gyűlések napról napra jobban fel-háborodtak, a' Gyűlés' Palotájában mindenek nagyobb dühösséggel, és vadsággal végeztettek, hogy sem a' Nép között meg-esett dolgok, Marseilből szá-zanként fel-fegyverezve érkezének Páris vároásba, a' hol-is iszouyu fok kegyetlen-ségeket-követének-el, a' tsendesen élő, és foglalatofságokban hiven el-járó Polgá-

gárokkal tsuful bánának, és minden kegyelem nélkül meg-ölék azokat, a' kik a' Király', és Familiájának részére hajlottaknak láttzattak.

Egész Páris Várofa olly nagy félelembe hozattatott, hogy ki ki e' fel-zendülések, és gyilkofságok miatt magán kívül tétetödvén, egy szóval már közönségesen tsak a' Királynak le-tevését. — 's Hatalmától meg-fofztását kiáltá. —

Frantzia Országnek Déli Tartományai-ban fok-féleképen el-követett gyilkofságok által kezdék a' közönséges Tárfaságot fel-állítani, és mindenfelé tsak a' nagy Polgári Hadnak ifzonyu fel-zendülésnek magvait hintegeték. A' hamisan értett, és megmagyarázott szabadságnak következései, a' Népnak Királya felöl bal vélekedése, a' gonofz Tanítóknak tévelygő oktatásaik, a' mellyek a' közönséges bátorságot el-temették, a' mellyek a' köz-jónak, az emberi Erköltstetésnek, a' Természet egybe hangzásának, és az emberi Tárfaságnak nyilvánvaló, 's ártalmas Ellenkezői valának, ekkor mind ezek a' Dísznek, és ditsőségnek leg-főbb léptsőjére emeltettek. — Mind

ez Igazságokat a' mult esztendőnek Kis-Afz-fzony Hava' örök emlékezetre tüzzel, és vassal meg-irá.

A' gonosz Tselekedeteknek szennyével meg-undokított Szantier névü Sör-főző másodszor-is Vezéröjöké leve az újra dühösen öszve tsordáfodott gyilkos feregeknek, Sz. Iván Havában százanként esénekel, de ezen Holnapban ezeren hullának; a' kik az esztelenségnek fegyvereivel által szurattak, semmiféle Történeteknek, se lehettek olly rettentő képzéseik, mint azok-é, a' mellyek ez idő pontban az Egyenlőség, és szabadság fel-állítása miatt Páris Városában meg-estenek. Minden érzékenység nélkül meg-vetett Törvényei az Emberiségnek tsupa kegyetlenséget, merő Embertelenséget jelentének, vagynak ugyan fokféle fel-zendülésnek, dühöségnek, és vér-szomjuhozásnak, vakmerő esztelenségnek példáji, de soha el-intézésjekben olly gyalázatosak, következéseikben olly gyilkosúl ki-terjedtek, 's olly gonosz némüek nem valának, mint mostanság Páris Városában a' szabadon uralkodók.

Mind-

Mindnyájan, a' kiknek szájokból gyalázás, avagy átok nem hallatott Lajos, és Antonia ellen, minden kegyelem nélkül le-
 kaszabáltattak, a' ki Fejedelme részére hajoltnak látzatott lenni, az, a' leg-tsufabb
 vele - bánások között hívségének jutalmául kegyetlen halált nyere, az emberi szívek,
 valamint az utzákat, és piatzokot rendre rakásjokkal egyenefítő kövek, szint-úgy
 ide, 's tova heverének, az ebek az embereknek belső részjeken egymás közt marakodni nyilván szemléltettek. — Azon elő-
 adás alatt, hogy a' fel-állított Oszlopok a' Királyi Fejedelmek' meg-tisztelésjeknek,
 és hízeltetésjeknek jelei vólnának, a' Párisi Nép minden drága arany, és ezüst köz-
 be-futtatással ékesült márvány Oszlopokat, és a' Mesterségnek a' piatzokon, Templo-
 mokban, és másutt talált Remek-munkáit le-
 hanyatta, 's öfzve-törette, a' Sz. Dienesnek kapuja, a' melly különös Remek-mun-
 ka vólt, épségéből le-rontatott. Ha ez előtt a' Mesterségeknek valami drága munkáji,
 's szerzeményei széjjel döntettek, akkor az illy végbe-vitelek, a' még mint egy
 letétségben lévő üdő vízföntagságainak tu-

lajdonítottak, de a' Frantzia meg-világosultságnak gyilkos Fákli felül haladják az általak sötéteknek, és homályosoknak tartatott szakaszoknak akár minémü béllegü Tselekedeteiket, a' midőn e' meg-világositott Nemzet embereket öll, széjjel dönti, és semmivé téfzi a' leg-szebb Mesterségeknek Remek munkáikat, tiszteli a' Gonoszt, és az Erkölcst üldözi.

A' kegyetlenségek a' Városnak minden Réfzein végbe-vitetödvén, magán a' kegyes Királyon, és annak Sajátin-is hatalmat vettek. Ezen Felséges Személyeket egy Toronyba, a' mellyben igen szomorú, és félelmes fogságjok vólt, zárák. Lajos Király Szent Mihály Havának harmadik Napjáig fanyargattatott ebben csak egy inafsával lévén.

E' szegény Felség már ez előtt-is úgy öriztetett, mint egy nyilván-való Gonosztévö, senkinek se vala szabad hozzá járulni, véle szollani, avagy egyébként szomorú Lelkébe valami vigasztalást önteni. A' Nemzeti Gyülésnek részéről egy Comissarius rendeltetett melléje, ez, akár mit

kér-

kérde tőle a' Király, semmire sem felele, ez a' meg-kenettett Királyt csak urazá, és leg-nagyobb meg-vetéssel bána véle, e' fogsága Lajosnak hasonló vólt egy 'sir-hoz, Magával Antoniával, a' kinek ajakira öntetett a' Kegyefség, sem vala szabad Frantzia Ország Királynának mulatni. — Mindenek, a' mellyek a' Városban, és egyéb helyeken meg-történtenek, titkon tartottak előtte, csak egyedül e' Fejedelmek' szegény Jobbágyaiknak, és jó akaróiknak gyilkoson el-követett meg-ölésjek adatott tudtokra. Végtére Antoniát-is kiragadák kedves Férjének karjai közül, és a' Király ellen azonnal Föben-járó Pert állittának, 's inditának. —

XX. TORTÉNET.

Egyik Példája a' Frantzia Igazságnak.

Olly Hazában, a' mellyben az Emberiségnek Törvényei felől olly fokot irnak, olly fokot értelmesen, és fontosan beszéllenek, a' mellyben 1200 Fő Személyek e' Törvényeknek fönt, és meg-tartá-

faikat őrzik, és védelmezik, a' mellyben ezeket tüzzel, és vassal közönségessekké tenni, és helyben hagyatni akarják, ilyen hazában bizonyofsan vélhetné ki ki, hogy az Igazság valóságos értelme, és mivólta szerént szentül meg-fog tartatni. — De az itt következő történet nagyon ellenkezőt mutat.

Pure Jófef, és Lélye, a' kik mind a' ketten Laonból Piccardiának Városából származtak, Páris Városát el-hagyák, a' végett, hogy magokat azon iszonyuságoktól, a' mellyek ezen széleszen terült Városban naponként látzatofabban kezdének gyakoroltatni, születésjek helyében megtalalmazhatnák. — Pure nemzetségétől nagyon kedvesen fogadtatott, a' bátyja, a' ki Pure Jánosnak neveztetett, egy kertész volt, és boldogul éle kézi munkájának gyümöltsei után, a' mellyek, hanem fokatis, de élelmére clegendőt meg-hozának, e' két testvér, és a' kertésznek Örzsébet névü Hütvös-társá között az egy szivűség, és egyet-értés olly erőfen uralkodá, hogy ezeknek tsendes nyugodalmu házjok az egygyefség', és betsület' házának ne-

veztetett légyen. Jósefnek nyiltt, és igaz szive vólt, Lélye Josef uti - társa pedig ravasz, és allattonyos indulatu vala, Lélyének gonosz hajlandóságai, hitetlenségének külömbféle rossz szokásai félelmesé, és a' gyanuságra méltóvá tevék Pure Jósef által tovább - is üzendő barátságát.

Történe egyszer, hogy Lélye dél-után a' Városon kívül Jósefnek, a' ki bátyjának szőlő hegyére egy két gerezdnek le szakasztása végett ki-ment, elejébe akadna, és magát egész a' szőlő hegyik késé-
rőjének ajánlaná, mind a' ketten ki-menének ugyan a' szőlő hegyre, de a' fűrtöfsen öszve fogódzott, és együtt álló tökéek mellett egymástól el - szakadának, Lélye első meneteljek' uttját tovább - is követé, Jósef pedig a' szőlő gerezdeknek válogatásjokkal mulata, Lélye a' hegynek mélységében Jósefnek bátyjára a' kertészre akada, erre a' fokszor nevezett Lélyében azonnal gyilkos gondolatok támadának, a' ki - is az ártatlan kertészre dühöfsen rohanván, azt fok káromkodások, és nagy átkok között egy barlangos sötét mélységbe hurtzolá, halálos ütésekkel illeté, 's végtére fejét el-

vágván, 'a' mi e' szerentsétlen jámbornál valamit érő volt, azon hatalmaskoda e' gonosz szándéku, 's el-tökélt gyilkofságú úti-társ.

Azonban Pure József mivel utálatos késerőit szemei elől el-vefzté, maga tére visszafza Laonba, és Sogor-Afszonyának egy-néhány szőlő-gerezdeket hozot, történe, hogy József a' gerezdeknek le-mettzésjekor a' késsel kezét meg-mettzette, és kefskenyövel bé-kötött kézzel haza jött légyen, a' kertésznek felesége, a' ki férjét immár látni óhajtá, kérdé Pure Józseftől, hogy ha János bátyját nem látta-é volna, erre József nem-mel felele, sokáig várakozának Jánosra, de haszontalanül, már bé-estvélede, és tsak nem érkezék haza Pure Józsefnek bátyya János, ekkor meg-ütkezések, sziv-fanyargatások, és szorgalmatos gondolkozások támadának mindnyájok között, ki-küldettek tüftént egy-néhányan a' szőlő hegyre, annak minden bé-horpadtt, fel-domborodott részei, barlangos szegletei, sötétes gödrei szorgalmatosan ki-kereftettek, keresztül, 's által járattak, végtére ugyan tsak megtalálák az agyon verettetetet, és fájdalmas

gyö-

gyötrelmű feleségéhez vivék. — Ezen szomorú esetnek alkalmatosságával Laon Városának fele öszve - szalada.

Sokaknak Pure József meg-sebesített keze bátyja' gyilkosságát el-követő eszköznek lenni láttzatott, ezen szembe tünet a' dolognak szorgalmatos ki-keresését azonnal okozá, de a' Törvényi, és egyéb Tudományokkal bíró férfiak tüstént meg-esmérék e' természet szerént meg-esett metzésnek jelet, azon kívül-is Pure Józsefet nyilván esmért tulajdonságai, jó maga viselése, és szemeinek ártatlan bátorságot jelentő állhatatos tekinteti, minden gyanakodást szereshető személybéli környül-állásokból szabadnak önként kiálták, arra való nézve a' közbe-forgott kérdések között Pure Józsefnek Lélye nevü késérőjében méltán követték a' további gyanuságnak nyomait, következő-képen lakó helyében tsak hamar meg-támadák Lélyét, és mivel a' gyilkosan meg-öléttetnek el-raboltt, hol miét nála találák, a' Törvény-széknek azonnal által adák, a' melly előtt e' gonosz meg-is válláhevenyében Pure Jánoson, kegyetlenül el-követett gyilkosságát.

A' Laoni Törvény-szék, a' melly még a' Lutetziai mirigy-től meg-nem volt férgesítve, e' gyilkost halálra itélé, Lélyenek halálra való meg-itéltetése Paris Városába küldtetett, hogy azt az Ország' Törvény Hozoji helyben hagynák, de annak helyben hagyása minden vélekedés ellen el-nem érkeze; az alatt Lélye olly módra, és utra juta, hogy a' Nemzeti Gyűlés előtt, előbbeni Vallásait meg-másolhatá, és Pure Jósefre, a' kit a' meg-ölettetnek hűtvössével együtt a' Király' részére hajlottaknak vádola, hárithatá az általa végbe-vitt gyilkosságot. — A' Király felől bé-jelentett jó gondolkodása Pure Jósefnek elégséges alkalmatosság volt arra, hogy a' Nemzeti Gyűlés ez ártatlan áldozaton boszszuját töltse, és a' gonosz-tévőt meg-kémélyje, a' véget el-titkolták a' Laoni Törvény-széknek a' közben forgott környül-állásokból hozott végzését, és Pure Jósefet, ugy mint Bátyjának gyilkosát meg-fogaták, a' való-ságos gyilkost Lélyet szabadon botsátván, a' gyilkosan ki-végzett kertésznek Özvegyét pedig egy Büntetés' eszköjének bélégevel meg-sütögeték, mind ezek meg-történtek ugyan,

ugyan, de József még sem tartathatótt bűnösnek, avagy tsak résztes társnak is. Arra való nézve újj bé-jelentések érkezének Páris Városának Nagyaihoz, de minden háfzon nélkül, mert ártatlan Pure Józsefnek vérét tsak ugyan ki-kellete önteni, a' gonofz-tévö Lélye pedig szabadon lépe - ki fogságából.

Ime el-érkeze a' törvénytelenül hozott Itélet' végbe-vitelének napja, az ártatlanság előre ide, 's tova hordoztattván, végtéré tsak ugyan a' Nemzeti Törvénynek el-íntézése fzerint ki-végeztetett e' világból. — Tekéntsük már ez igazságtalan Biráknak a' Föben-járó vétek meg-Ítéltetésének alkalmatofságával ártatlan halállal, bé-fejezett bal vélekedésjeket, láfsuk e' Törvénytelen halálnak jeben-lévö nézőjiben az érzékenységnek akkor származott jeleit, a' midön a' gonofz-tévö Lélye tsak melegében Józsefnek ki-végzése után a' lelki esmérettől furdaltatván, a' számofan öfzve se-reglett Nép közül ki-nyomotza, a' Felséges Istent, és a' fel-áldoztatott jó Barátyát meg-követé, azoktól botsánatot kére, és nyilván meg-vallá, hogy Pure Józsefet hamis

mis bé-vádolásával meg-ülte légyen, és hogy tsak ő maga verte volna agyon a' kertész Józsefnek Testvérjét. — Ezekre az öszve-tsoportozott Nép közül fokban illy irtoztató gonofzság miatt boszszú-állásra gerjesztöd-vén, a' gyilkos Lélye után ereszkedének, de e' gonofz maga magának Hohérjává leve, mert egy hegyes kard szuráfsal magát keresztül üté.

XXI. TÖRTÉNET.

Bornet Urnak a' közönséges pénz-el-való el-szökésekor meg-esett szeventsétlen követ-kezések.

Bornet Úr ez előtt Kereskedő lévén, a' ki egyébként-is külső, és belső szép tulajdonságokkal, és a' Természetnek ajándékival bírván, a' Frantziai szabadságnak buzgó védelmezője vala, a' Nemzeti-gyűlésnek olly nagy szeretétét, érdemlé-meg, hogy a' fönt-ementett Nemzeti Gyűlés azt a' biztofságu Hivatalt engedné nékie, hogy tudnia-illik Böjt más Havának 4-dik napján 1792-dik Esztendőben bizonyos fejedelmü

pén-

pénzekkel a' Frantzia feregek után küldet-
 tödnék, Bornet különös örömet mutata ab-
 ban, hogy illy nagy tekintetü munka biza-
 tott reá, és azonnal minden szolgálatokra,
 a' mellyek a' köz-jónak előbb mozdításá-
 ra valamit tehetnének, késznek ajánlá ma-
 gát. A' fönt említett Hónapnak 4-dik nap-
 ja vala az a' nap, a' mellyben Bornet,
 minek utánna Hütvös Társától, és gyerme-
 keitől el-butuzot vólna, a' reá bizott kö-
 telefség' utjára költözköde, egy nap se kel-
 lett vólna nékie utazni, a' még a' nékie
 hitt pénz' által-adásának helyére érkezett
 vólna, imé tehát a' nap alig mula-el, már-
 is Páris Városába nyargala fietve egy Hir-
 mondó, a' ki tüftént jelenté, hogy Bornet
 Úr a' közönséges Ország' utjaról másfelé tá-
 vozott vólna, következő képpen olly
 gyanakodás támada felöle, hogy a' pénzél
 valóságos el-illantásra szándékozott légyen ;
 Bornet Urnak illy hiven végbe-vitt hivatal-
 ját halván a' Nemzeti Gyülés észre vette,
 hogy a' Bárányoknak meg-örzésjeket far-
 kasra bizta légyen, arra való nézve tüftént
 szükséges Rendelések tétettek, egy-néhány
 lovas Nemzet Test-örzők utánna küldet-
 tek,

tek, a' kik-is rövid üdö múlva azon hírrel, hogy Bornet már az Országon kívül lenne, vízfza jövének. Ezen szomorú hír a' Nép között fok nyughatatlanságokat okozta, és meg-utálásra méltó következéseket vonza maga után, mert vélvén azt a' Nemzeti Gyűlés, hogy talám közelebbről Bornetnek hol-létele, és hová-mente felől valamit előbb ki-vadáfzhatna, a' végett hevenyében egynéhány Test-örzök, a' kikhez út-közben a' nyughatatlan Nép közül fokan adák magokat; Bornetnak lakásába parantsoltattak, hogy a' kérdésben lévő dolog felől az el-illantott' Feleségének avagy gyermekeinek vallásjokból hol mit ki-haláfzhatnának, hogy ha ezeknek tudtokkal, vagy pedig egyet-értésjekkel nem lett-é meg Bornetnak költséges, és drága el-illantása, ezek tehát el-érkezének azon házhoz, a' mellyben Bornetnak felesége tartózkoda, mindgyárt zörgeték az ajtót, és mivel hamarjában fel-nem nyiták, erőszakosan fel-törték azt, és Bornet Afzfzonságnak lakó szobáiba nyomúlának, a' még mindnyájan a' leg-mélyebb, és édesebb álomban valának, addig ifzonyú zörgés, és

és lárma támadott, erre ki ki a' házi Nép közül álmából fel-ferkenvén, 's bizontalan lévén a' mi történhetőségben következendő szerentsétlenségjét félelemmel várta, és bizonyára meg-nem tsalattatott veszedelmet ígérő vélekedésjek, mert már a' fel-háborodott gonofzak a' belső szobákba erőszakosítván magokat „Ki, és hol a' Bornét „ Afzszony, dühöfsen azt kérdezők „ erre szörnyü-képpen meg-rettenvén a' szegény Gazda Afzszony, a' véletlen rosz vele bánások miatt, jóllehet semmiben bünösnek, avagy részsesnek magát nem érzene, mégis e' kegyetlen gonofzok előtt könyvező szemekkel, és fájdalmasan öszve-kaptsolt kezekkel maga, és fajátnak életjek megkéméllésjekért ki-telhető buzgósággal könyörgött, azt állítván bizodalmas eszközül, hogy ő ebben a' dologban, a' mellynek hivtelen bé-töltése miatt férje vádoltatik, ártatlan vólna, és valóban semmit, sem az elől-járó, sem a' követő, és következő környül-állásairól nem tudna. — De e minden szánakodásra méltó bús Anyának könyekkel elégyített könyörgése haszontalan, 's gyümöltstelen vólt, mert a' gonofz

nosz lelkek mind ezeket félre vetvén, nagy dühösen reá, és gyermekeire rohantak, erőssen jelentett fenyegetések alatt azt kérdezvén Bornét' hűtvös társától, „ hogy „ ha férjének hűte-szegett, és álnokul el-tö- „ kellett ravasz tselekedete felől nem tud- „ na-é valamit? „ minden újjolag tett kérdésre új tsapásokkal, szúrásokkal, 's egyéb ki-telhető fanyargatásokkal illeték, szomjúság, éhség, szidalom, böltstelenség, valóban ártatlanságának ostromai, illy erőszakos eszközökkel akarták e' nyomorú Afzszonyságból az ártatlanságot az ártalmas bűnnek, a' mellynek leg-kifsebb bélyege sem vala szivében, meg-vallására törvénytelenül kényszeríteni, de mivel semmit ki-nem fanyaríthattak belőle, e' szegény fájdalmas Anyát kedves gyermekeinek szemeik előtt a' leg-keservefőbb kínzások, és gyilkos hóhérlások között e' világból kegyetlenül ki-végzék. — Azután egy 12. esztendő leánya, és 9. esztendő fijskája felé fordították magokat „ hát ti gaz kölkek, „ álnokság' fajzati „ illy mennydörgő szavakkal, 's tüzes tekéntettel szóllították-meg ez ártatlan gyermekeket, semmit sem tud-

tudtok Atyátok felől, valjátok-meg az igazságot, mert Anyátok' kinzásaihoz hasonlósorsra jutandatok; e' szegény a' nép' dühössége, és kegyetlensége által árván hagyott gyermekek, mivel a' meg-rettentéstől meg-némultak, semmi értelmes szót nem ejthettek; ekkor a' gyilkosok közül némelyek egymásnak azt mondák, vigyével Pajtásaim e' ravasz fajzátuakat; talám másut többet ki-vehetünk belőlök, a' mint e' szegény gyermekeket valóságosan el-is hajtottak, és éltek' végső óráig a' tömlötznek mélységében tsupa sanyarúsággal táplálták.— Ime egy gonosz Atyának ravasz; és bal tselekedete miatt melly szörnyüképpen kellett szenvedni igaz szívü hűvös-társának, és édes szülötteinek; e' kegyetlen Atya, jóllehet a' Nemzeti Gyűlésnek dühösségét ismérte legyen; és gonosz tselekedetének szerentsétlen következéseit könnyen által-láthattavólna, még-is hűvös-társát fajátival együtt illy szörnyüségeknek fel-áldozá. —!

XXII. TÖRTÉNET.

Avignonban meg-esett Fel-zendülések, 's azoknak szomorú következései.

Még a' következendő Világ előtt-is megfoghatatlan dolognak fog állittatni az, hogy egy olly tudós, és érzékeny Nép, a' millyennek a' Frantzia Nemzet mind ekkoráig tartatott, kevés üdö alatt ki-mondhatatlan kegyetlenségekbe, 's meg-irhatatlan gonofzságokba süllede, és az ember-evöknek rajjokba juta. Mi vagyunk ennek szemes bizonyságai, a' kikkel a' több izben gyakoroltatott fok féle ifzszonyuságok el-hitetik azt magok felöl, hogy valóságosan meg-történtek légyen.

A' többi fel-zendülések között Frantzia Országban leg-vér-ontóbb, és retten-több volt az, a' melly Avignonban el-követődött, ez a' fölötte gyönyörű környék, és föld-talp imé egyszerre a' szörnyü gyilkofságoknak vermekjévé vált, és az egész történetek sem adhatnak eleibénk olly rettentőségeket, mint azok, a' mellyek ez áldott bövségü vidékben tsak rövid üdö-
mul-

multával maradékinak szomorú emlékezet-
jekre meg-estenek.

Meszfzére ki-terjesztenénk író-tollunk-
nak tárgyát, és nagyon ellenkeznénk e'
munkának fell-vett tzeljával, hogy ha mi
a' föl-zendüléseknek számjokat, mivóltjo-
kat, minémüségjeiket, következésjeiket vól-
taképpen le-akarnánk rajzolni, arra való
nézve, hogy ne-talám a' kedves Olvasóknak
valamelly meg-unást szerezzünk, mi tsak
az első Történeteket fogjuk röviden
elő-hozni, de azoknak szomorú követke-
zéseiket bővebben, 's rend-szerént minden
környül-állásokkal együtt kivántuk mind
azon-által ide iktatni.

Az első Frantziai fel-zendülés után
tsak hamarjában ellene-móna az Avigno-
ni Tanáts törvényes, és valóságos Úrának,
az az: a' szentséges Római Pápnak, és
a' mindenkori engedelmeséget kevélyen
meg-tagadá, és magát mindenekben szabad-
nak, 's tőle nem függőnek jelenté. Kön-
nyen elő lehet látni, melly szívvvel, és
belső fel-háborodással fogadták az oda való
Polgárok faját Tanátsjoknak illy gondolko-
dású, 's értelmü ki-nyilatkoztatását, a' kik-

is, hogy annál könnyebben az igaz utrói a' gonosz lelkü Vezéreknek Zászlójok alá hódítathassanak, a' fel-zendülésnek Fő-Vezérei azoknak egyik, és leg-nevezetesebb részeket magokhoz vonzák, és az előbbeni all-ortzajokat le-tevék. — Ezen első zuzavarnak leg-főbb Eszközölői közül vala Leszkujer, Úr-is, egynéhány Franziákkal egygyütt, a' kik a' fel-háborodásnak mirigyés nyávalyáját böldegtalan hazájokból Avignonba magokkal el-hozák, ez a' Vezér a' számosan öszve-seréglett Polgároknak Lelkebe, és belső indulataikba a' fel-zendülésnek magvait olly hathatósan, és fogánatosan bé-plántáltá, hogy a' jó vélekedésü Polgárok-is, a' kik ez előtt édes nyugodalommal folytatók életük óráit, a' félelem, és rettegés miatt, mindenekre tsendesen figyelmeztvén, magokat életjekkel, és vagyonnyaikkal együtt minden veszedelemre el-ízánták légyen, egy szóval a' zuzavarnak, 's fel-zendülésnek tévelygő, 's vért szomjuhozó Lelke győzedelmeskedett, és a' gyikofságnak fel-áldozott Polgárok' hólt testjeken kevélyen

fito-

fitogató gyilkos ostromainak, 's fene dühöségének Diadalmát.

Leskujernek előre ki-mivelt képzéseit, 's fel-tett tzeljának el-intézéseit, saját tselekedeti csak hamar el-árulák, mert e' Gonosz tzimborásainak, 's tévelygő Lelkü követőinek nevezetes számjoktól bátorittatván, mindeneken hatalmaskodott, és uralkodott, 's mindennel kényne szerént bánván, nem elégedett-meg avval, hogy a' fokféle fel-áldoztattaknak, avagy a' Nép' dühösége elől el-szalattaknak hátra hagyott birtokaikat, 's vagyonyosságait magáévé tette, hanem még az Egyházi drága kintsekre, arany, 's ezüst edényekre-is szabadon ki-nyújtotta ragadozó kezeit, sőt még a' harangokat-is egy bizonyos Roux nevezetű harang-öntőnek minden tekintet nélkül tsekély pénzen oda engedte. — Az alatt az ott fekvő Grófságban egy rend-szerént való rabló, és gyilkos sereg alattomban egybe lántzoló magát, a' ki Leskujernek tudtával, és titkos egyet-értésével mindeneket gyujtogata, emészte, és pufztitta, mindenfelé gyilkoskodék, 's mindenén, a' mi önékje tetze, ha-

talmaskodék, ezen öszve-szövetkezett gyilkos seregeknek Vezérjek volt egy bizonyos Pátrix névü, ennek tárfa pedig Jurdán, a' ki-is Páris Városában el-követett fok rendü gonosz tselekedetei által igen meg-esmértette magát. — E' fok Jóságoknak igaztalanul végbe vitt el-rablásokból, és az útakon szabadon üzött gyilkos műhelyü mesterségéből számtalan fok gazdagságokat szerzett magának. Ez egy meg-másolhatatlan, 's el-hagyhatatlan nyakassággal, egy meg-határozhatatlan vért szomjuhozással birván, illy különös, 's gonosz tulajdonsági, és a' fönt említett Leskujernek egyenlő arányozásu segítségé által annyira vitte dolgát, hogy Fő-Vezérjét Pátrixot a' seregek előtt gyanúságba ejthette, és rendes pörbe idézhette, a' ki ugyan meg-is ölettetett, és Jurdán helyébe e' haramiás seregeknek elől-járó Vezérjékké rendeltetett, ekkor Jurdán illy tzimü seregeivel ide, 's tova kóborláz, a' hol emésztesre valót talált, azt szabadon rontá, 's pufztittá.

Ezen hőldogtalan vidéknek szorgalmatos Lakosai, látván ártatlanságoknak szerentsétlen következhetőségeit, 's már-is

tapasztalván tsendes állapotjoknak napról napra láttzatofabban közelgetőbb romlását, azt állítottak ezen fergeteg között fejedelmü eszköznek, hogy Frantzia Országot ezen gyilkos szándékú, s' el-tökéltett latorságu Vezérek ellen barátságosan segítségül hívják, arra való nézve Biztósakat küldének tüstént Páris Városába, a' honnan-is éppen akkor érkezének-el a' Comissáriusok, a' mikor Jurdán Kárpentát ostromlaná, és a' közel-lévő környékes vidéket gyilkosságokkal, és puztittásokkal rontaná, 's emésztené. —

Az őszve-jövetel' alkalmatofságával sokféle közös szövetségek adták magokat elő, Leskujer - is Avignonnak Biztósai által a' dologba avatkozott, és mivel Jurdán-is éppen akkor küldötte-el Deputátusait, három Rendbéliek jelenének-meg; ezeknek egyben-lételjékkor jóllehet világosan ki-ki észre vehette, hogy Jurdán, és Leskujer a' fel-zendülésnek hurján együtt pendülnének, és a' gyilkos szándéknak követ együtt-fujnak, még-is több Bizonyságok valának a' felől, hogy Jurdánnak emberei

a' Frantziai Biztosoktól inkább kedveltettek, és nagyobb szivefsséggel fogattattak.

Ezek alatt e' gonosz igyekezetü Rendtelenségek hol abban, hol ebben meg-egyezni láztattak. — A' Frantzia Comissáriusok ezer hét száz kilentzven egyedik esztendőben Szent János Havának huszadik Napján Avignonba el-érkeztek, a' kiket nyóltz nap alatt a' Város előbbeni nyugodalmának, és közönséges meg-egyesülésének visszsa-térittése végett bizonyos Frantzia seregek követtek. — Már most a' Népek számba vett Lajstromozásából kitzik hány Avignóniak szenvedtenek e' szerentsétlen zürzavar miatt! — Ezer hét száz kilentzvenedik esztendőnek elején az Avignónai Tanáts adózó Népeinek számát 30,000-re találá, ezer hét száz kilentzven egyedik esztendőben pedig Pünkösöd Havában a' Népesülés' fejenként meg-esett feljegyzésének alkalmatofságával alig találtattak 16,000-ren, a' többiek bizonyosan vagy a' kegyetlenül uralkodó dühöfsségnek feláldoztattak, vagy pedig könnyen meg-lehető képpen, szerentsétlenül fel-zavart há-
zá-

zájokat a' nagy félelem miatt illy bóldogtalan környül - állásokban el-hagyták.

Leskujer a' Frantzia Comisariusoknak, és feregeknek bé-érkezését nem igen könnye szerént lenni tapasztalá, a' mint Jurdán sem igen elégedé-meg vélek, mindazonáltal ezek mindeneket kezekre fordítottak, a' Frantziák kedvek szerént gazdálkodtak, és ez által meg-mutatták való-ságosan, hogy a' Nép' kegyetlen üldözői-nek méltán nevezethetnek. Jurdán már előbb meg-szokott rabolásának tanyáira, ismét el-indula, Leskujer pedig oda haza mindeneket rongta, 's eméltte.

Ez az utól meg-nevezett Vezér minden tselekedeteinek, és erőszakosan el-követett miveléseinek a' tettett szent-színőségnek, és színes ártatlanságnak festék-jét olly különös hozzá alkalmaztatással meg-mutá adni, hogy a' könnyen által-ható, és hamar hívő Népnek leg-nagyobb része őtet azonnal követné, a' többiek pedig a' félelemtől, és következhető veszedelmektől tartván, semmiben ellene nem áll-nának. — De bátor az igazságtalanság leg-szebb színeibe öltözködjék-is, avagy

gyönyörűen tündöklő sugárokkal fődözze hamissan mért adományait, és másnak ártalmával gyarapított szerzeményeit, mégis mind efféle erőltetése sem eszközölheti azt, hogy gonosz tselekedeti, ravasz fajzati meg-ne esmértefsenek, és a' meg-érdemlett büntetést el-kerülhessék. —

Avignon Városában találtatott egy pénzt költsön-adó Hivatal, vagy-is zálogoknak Háza, a' mellyet két Érsek Urak fel-állítottak, és egyéb a' szegénységen szánakodó személlyek faját vagyonjok melléje ajánlásával közönséges hasznu, és segedelmű jóvá tevének, ebben a' ki-költsönözött száz forintokért meg-adandó, és haszon vételül járandó üdöközi pénznek meg-fizetésére esztendőnként csak 2 forintok rendeltettek; Innét történe, hogy e' Felebaráti szeretetből épült bődög Találmánynak bőv-kezü forrásaiból sok szegény, rész-szerént az üdönek mostoha visszontagságai, rész-szerint pedig a' könnyen megeshető szerentsétlenségnek igaztalan üldözése által fanyaru ügybe hozatott Polgárok napról napra szem-látomást fel-segítették magokat. — Leskujernek ez az új Hi-

vatal azonnal szemeibe ütközött, a' ki-is gonosz embereivel az erőszak által annyira vitte dolgát, hogy a' fent- említett Építményben volt pénznek, és drága kintseknek nevezetes részeket csak hamar magához hárithatta.

A' Seraficus Sz. Ferentz Szerzetésseinek kintses Templomjokat Leskujernek rabló kezei meg- kéméllék ugyan, de ezek tartván dühösségjének, ne talám reájok is ki-terjedhető fullánkjától 's észre vévén miattok - is fel-tett tzeljának szelét, a' kintses Tár - házban lévő drága szereket, 's edényeket öszve rakták, és nagyobb bátorságnak okáért a' Zálog - Házba vitték. — E' szorgalmatos gondolkodásnak, és a' rabolást meg-előző idvefséges elő-látásnak nyomait csak hamar ki - száglálta Leskujer, és minden további meg-gondolás nélkül a' Nemzeti Test-örzöknek eleibéjek helyhez-tetvén magát, 's a' zálog-házba erőszakosan bé-rontván; a' kintses ládákat minden drága szerekkel együtt el-tsipé.

Illy erőszakos tettei Leskujernek a' Népnek egyik-részét annyira fel-háborították, hogy e' minden szerentsétlenség' kut-

fejének, és kegyetlen Tyrannusnak némelyek azonnal tört vetettek, 's vélvén, hogy egy könnyen meg-nem szabadulhatnának tőle, olly méltó boszu-állásra erőszkedtek, hogy tellyesen csak e' gonosz Ór-gazdának e' Világból ki-oltásán kész szívvvel, 's egy akarattal iparkodnának.

1791-dik Esztendőben, Mind Szent Havának 16-dik Napján Leskujer a' Sz. Ferentz Szerzeteseinek Klastromától nem messze egy tsupa Fejér-személyekből álló seregtől álmélkodásra méltó bátorsággal meg-támogatott e' diadalmas sereghez csak hamar többen adák magokat, és e' gyikos, 's vak-merő szentség-töröt a' fönt nevezett Klastromnak Templomába hurtzolák, és a' Nagy Óltár előtt, a' mellyet fok drága arany, 's ezüst szerektől szabadon meg-fosztott, előbb iszonyu kínzásokkal illetvén, illy rettentő tselekedetét másoknak például szolgálható halállal meg-jutalmazták.

Meg-hallván ezt a' Frantziai Commissariufok, ha későn-is, de hogy Leskujert meg-szabadittanak, még-is ugyan csak felfegyverezett seregeikkel együtt el-érkeztek, és azonnal az ájtatos buzgóságu Nép közé,
 hogy

hogy Leskujernek el-tsikkasztása miatt boszút álhassanak, tódulának, 's kerefsztül tsapván magokat, a' midőn a' fokszor nevezett gyilkost minden élet' jelének adása nélkül a' földön látták volna, morogni, 's dühösködni kezdettek. — De ezek-is, bátor oldalaiukat számos feregek örözték légyen, még-is azonnal meg-támódtattak, öszve-szidattak, és minden ki-telhető tsuffal gyaláztattak, 's káromoltattak. — Valójában, ha erőszakra fakadtak volna, a' véres patakok mind a' két részről ontandó vér miatt folyó vizek gyanánt folytak volna, hihető bizonyára, hogy az ájtatos Népnek állandó, és az igaz Lelküség-től bátorított buzgósága, a' Lelki Esméretnek gyözedelmes fegyverei, a' Frantziai Comissariusoknak e' szentség-törő gyilkos miatt közbe vetett erejeken diadalmaskodott.

Igy állá boszuját az igaz Hazafiúság az illy kétségbe esett gonoszok ellen, és méltán! mert fok jámbor életü Polgárok dühöfségre ragadtattak, és bizonyára még-is ölettettek volna, de az ájtatos, és engedelmes Nép tsak azt a' kegyetlen Pogányt végzé-ki e' világból, a' ki ötet leg-inkább

nyo-

nyomorittá, és a' kinek rabló kezei előtt egy óra pörtzentésig se vala bátorságos, azt a' Tiránnust mondám, a' ki már e' boldog életü Népnek kedves Polgár Társai közül fokakat kegyetlenül fel-mészárlott.

II-dik *Y U R D Á N.*

Avagy a' Jég verem.

Éppen azon Nap, a' mellyben Leskújer, el-követett fokféle iszonyuságu tselekedetiért méltó meg-jujalmazását vette, Jurdán élete' első 'zengéjének leg-otsmányosabb játékját próbállá, mellyet mi az Olvasó eleibe ugy terjesztünk, valamint azt egy Paris Városában ki-adott Papiros darab jelenté.

Jurdán, avagy Juvé, egy vendég-fogadósna'k fia, Languedókban Pui mellett született, ezt az Attya Kováts mesterségre taníttatta, e' 18. esztendő's korában megházafodván, a' Falukra ki-méne lakni, de a' falusi lakás nem igen szolgálá kényne'szerént, arra való nézve el-hagyá háza' népét, és Szabaudiának határi közé vette magát, a' hol a' titkos, és alattomi 'zákmány-ságu rablókkal szövetségbe ereszkedett, és minde-

mindeneket ebben-is különös Vitézségének jelét adván, el-követett, illy kéz alkalmatofsága tsak hamar tekintetre emelé e' kóborló szökevényt, a' ki-is különös nyájafságu el-hódittással fokféle Rendüeket az erköltstelenségnek uttyára vezérlett, és a' gyilkosságoknak, 's nyilván meg-esett tolvajkodásoknak el-követésekre kényszerített, ezen gonosz mesterségét addig üzte, a' még gyilkos társaival együtt a' szomszéd vidékben bóldogúl élő Népnek fokaságától meg-nem támodtatott, tzimborásai közül fokban meg-ölettettek, fokban pedig fogságba jutottak, egyedül tsak Jurdán egy folyó vizen szerentséssen által uszván, szabadittá-meg magát, és Montfukon Városába reménytelen meg-érkezését tsudálva tapasztalá, a' mellyben-is azonnal halálos betegséget szenvedett, és a' midön ebből szerentséssen ki-gyógyulni kezdett, akkor ki légyen e' nyavalyás nyilvánofsá lett, és a' Velentzi fogságba záratott, egynéhány napi fogsága után kérdésekre vonyattatván, 's illendő törvénytetéssel meg-halgatódván meg-vallotta volta képpen, hogy fokféle Rendü személyeket gyilkosságának halálos esz-

eszközei által, ki-irtott volna e' világból, erre a' törvényes üdönek el-folytával a' Városi Tanátsnak e' föben járó bűn miatt hozott végzése, hogy Jurdán keréken törtettesék, nyilván fel-olvasztatott, de e' tsak valamivel előbb, hogy sem a' fejére mondott Törvény végbe-vitetődnek, az el-ugrásra alkalmatofságot lele, attól fogva Jurdánnak neveztetvén magát, 's Frantzia Országának külömbféle Tartományaiiban tekerégvén, a' midőn fok féle gonosz tselekedeteket el-követett volna, kényszerítettett innét-is el-szökni, és Venaissin nevű Grófságba illantani, a' hol-is tsalárd sipjának eszközlése által fokakat kezére kerített. — De itt sem titkolhatta-el természetébe rögzött feslett szokásait; mert olly gonoszul viselé magát, hogy az Ország kerülöktől mindenfelé, 's mindenütt fel-vadásztatnék, a' kik-is, hogy annál előbb gonosz elintézéseit ki-nyomoznák, üdö előtt törtettek nékie.

Innét egyenesen Páris Városába vévén utját, Gróf Artois istállójában kováts legénynek állott, a' hol egy darabig különös ki-késztetéssel viselé magát, de rövid üdö-

re csak ugyan fokféle gonofzságú miveléseket követe-el, a' mellyekre nézve mint egy gaz ember hivataljából ki-üzettetett. Jurdán látván élte' folytának illy visszontagságait, nem hogy a' meg-jobbulásra, hanem ismét előbbeni enyves mestersége' üzésére vetette fejét, a' mellyet tovább-is a' sűrű erdőkben, és meredek, 's kétséges utakon olly hafzonnal folytató, hogy rövid üdö alatt szép vagyonságot, és nem utolsó számu jofzágot szerzett magának.

A' fel-zendülésnek hire, és már már magokat mutogató mirigyos fellegeti minden gonofz lelküeket, 's tévelygö tselédeket Páris Városába vonzott, 's mivel pedig Jurdán se vala jobb indulatú, ö-is ide juta, mert ez az üdö pont igen alkalmas volt önégie arra, hogy magát az erköltstelenségnek nemeiben különöfsen megkülömböztesse, az illy készséghez pedig csak hamar ajánlá magát ezen zurzavarban az alkalmatofság. — Jurdán volt az, a' ki, midön a' szerentsétlen Fulón, és Berthier a' dühöfségnek áldozatjára kegyetlenül hurtzoltatnának, a' gyilkos seregnek segítségére önként ajánlotta magát. Jurdán

K

volt

volt az, a' ki előtt kitsinységnek tartatott másnak vérét ki-önteni. — Ez a' gonosz metzette-el nagy kevélyen Fulon Urnak fejét, és azon üdötől fogva fej-metzőnek neveztetett. — Ez-is azok közül vala, a' kik a' többi, minden gyilkofságra el-fzántak között ki-voltak válogatva, 's rendelve arra, hogy Mind Szent Havának 6-dik Napján 1789-dik Esztendőben Versaillesban már előre az emberi vérrrel meg-festendő Nézőhelynek piatzán sok ártatlányokban el-követendő gyilkos mulatsággal egyéb gonosz társaikat kedvek szerént gyönyörködtették. — Jurdán gyakran ditsekede avval, hogy még meg-vólna az a' kardja, a' mellyel a' Királyi Test-Örzőknek fejeiket szabadon el-üté. — E' vala a' zuzavar-alkalmatosságával azok közül egyik, a' kik meg-élegedésjeket abban találtak egyedül, hogy ha az ifzonyu lárma között szabadon gyilkoskodhattak, 's kedvek szerént mindehüket meg-emészthettek.

Páris Városában, azt tekintvén, hogy a' Király önként, és természetébe öntött fzelidséggel meg-adta légyen magát, a' bölög nyugodalomnak fényre csak hamar is-

mét fel-derülni látzatott, mindenek újra meg-vidámittattak, — de a' zuzavar fellegeknek illy uj öröm, 's közönséges bátorságnak színébe öltözésjek a' vér-öntéshez szokott Jurdán gonosz tárgyú szándékának éppen nem tetszett, arra való nézve olly vidéket, és tanyákat kerefett, a' hol el-tökéltett gyilkosságának alkalmatofságot ferezhetne, e' pedig tsak hamar mutatá magát, mert éppen akkor hireltetett Páris Városában az Avignoni fel-zendülés, a' mellynek előbb-mozdittására Jurdán minden további gondolkodás nélkül nyakra före sietett, kétség kívül a' végett, hogy ismét vért önthetne. — E' tehát el-érkezvén Avignon Városába, leg-először-is Leskujerrel vetett szoros barátságot, a' hol-is valamint az előbbeni történetben mondott, egy haramiás seregnek Fő Vezérjévé leve, a' melly az ott lévő Grófságot erőszakosan meg-lepven szabadon mindenfelé gyujtogata, 's mindeneket meg-emészte.

Hogy pedig e' gyilkos Jurdán a' kiválogatott gonoszságú Népnék Generálisává lehessen, Pátrix fáját katonáitól, a'

mint ezt immár említettük, törvénytelenül meg-ölettetett. — Jurdán, hogy feregeinek hajlandóságokat annál inkább magához vonszaná, a' gyilkosok meg-öletteknek, 's agyon veretteknek ujjaikat le-vagdaltván, 's egyenként szájába rakván katonái között fel 's alá jára, mellyekre való nézve Leskujer jó barátját Jurdánt Avignon Városának kormányára segitette.

E' Fej-metző Generális azokban a' helyekben, a' mellyekben a' nyugalom, és a' szép békeféség uralkodott, nem igen tartozkodék; Avignonban-is szint úgy történe-meg; ha a' Városban békeféség volt; akkor maga mellé vévén egynéhány katonákat, a' szomszéd helységekben gyilkoskodott, és pusztitott.

Jurdán csak nem olly környül-állásoknak tapasztalásokra jutott, a' mellyekben leg-kedvesebb barátja Leskujer a' fönt már jelentett módon érdemeinek bérét vette, de még-is szerentséjére azon este 7. órakor Mind Szent Havának 16-dik Napján Avignon' külső részébe vissza érkezett, a' mikor a' nékie vetett tör, 's készített keletzé felől alattomi tudósítást vett.

Ek-

Ekkor a' dühösség miatt habzani; 's mindenekre kemény boszszú-állást koholni kezdé, — meg-parantsolá azonnal Oldalas feregeinek, hogy az Avignon felé vezető utra ok-vetetlenül meg-indulnának, — a' hová el-érkezvén minden kapukat bé-zárattott a' Népnek itt leendő további maradását ki-mondotta, ekkor a' Nép dühös esztelenségtől el-ragadtattván, a' Városnak minden utzáin zurzavarázott, mindeneket, a' mélyek szemeikbe tüntek, vagy el-vitt magával, vagy pedig álló-helyekben ártatlanul le-kaszabált, a' fogságban lévő személyek még azon éjtzakán kettönként ki-ragadtattak, ezeknek fejeik két felé hasítottak, testjeken pedig a' hegyes nyársok kerefsztül döfettek, végtére illy kínzások után, némelleyek elevenen, némelleyek hóltan az ablakon ki-hányattak.

E' gyilkos el-követéseknek véres tsajtájok még más Nap-is tartott, fokban az emberek közül a' Palotákba zárattak, és ott az embertelenségnek nyilván megmutatott otsmányos jelei között meg-öletettek, hólt testjeik pedig egy nagy mélységű jég-verembe hányattattak, minden fe-

lé az útzákon, 's nem különben a' házakban-is tsak a' gyilkos eszközök gyakoroltattak, — az Afzszony szerelmes Férjét ki-mondhatatlan jajgatással szemlélte, a' midőn a' kegyetleneknek kéfek alatt Lelkét ki-adá; az árva gyermekek bődögtalan Anyaiknak meg-kegyelmezésekért gyenge erejektől ki-telhető módon esedezének, és legnagyobb gyötrelmek között kinszerítették látni Anyaikat saját vérjékben uszkálni, de ugyan tsak végtére e' szomorú nézők-is a' gyilkosoktól elő-ragadtatván, édes Szülőjök után küldettek. — Egy Reginer névű Festő, saját házába sajátival, 's minden tselédjével együtt holtig kinosztattott, Lami a' gyilkosoktól házának ajtai közé szorítottatott, ennek 12. Esztendő fia, a' midőn édes Attyának életéért könyörgött volna, Attyának holt testéhez szegeztetett, — illy gyilkosságok vitettek másutt is végbe. — Ezen zuzavár Mind Szent Havának 16-tól egész 19-ig tartott, a' gyilkosán ki-végzett személyeknek számok olly nagy vólt, hogy azt vólta képpen meg-irnia lehetetlenség. Avignon Városának lakosai között olly rettentő félelem

támada, hogy fokban magokat ládában zá-
ratván, Posta kotsikon Országjokon kívül
vitették, fokban a' magos falakról éltek ve-
szedelmével le-ereszkedtek, némellyek az
árnyék székeknek tsatornyáikon által buj-
ván, a' Sorgue vizén keresztül usztanak.

A' kik ezen Történeteknek elől-hozá-
fokat, és le-rajzolásokat, talán nem való-
ságosnak, avagy kétségesnek lenni gondol-
nák, azokkal, azon Comisarius Urak ál-
tal, a' kik Szent András Havának 8-án az
előbbeni békeféségnek, és közönséges bá-
torságnak vizsgálata végett rendelt
feregekkel együtt Avignonba küldettek,
tett jelentésekből az itt következő egy-
néhány rendbéli ki-vonásfokat közöllek.

„ A' végső szomorúságnak fekete fá-
tyola borította-el az egész Vároft akkorra,
„ mikorra mi oda érkezénk „ — Az Afz-
szonyok Férjeiket, a' Gyermeknek édes
Szüléjeket, a' kiket a' Népnek meg-dühö-
södött része karjaik közül gyilkosan ki-
ragada, fájdalmas panaszszal, és szívre-
ható jajgatással tőlünk vizsgálata kivánták. —
Mi azt véltük, hogy azon személyek,
a' kik Leskujernek ki-irtása miatt Mind Szent

Havának 16-dikán gyauuságba estek, még a' Palotában, ugy mint foglok' tartatnának, reménylettük egyszer'smind azt-is, hogy őket előbbeni szabadságokra vissza térithetnénk, de ezek egy még tsak képzeni sem lehető kegyetlenség által már mindnyájan feláldoztattak, e' gyilkos miveléseknek valóságos okát nem állithatjuk, de hihető, hogy a' közös szabadságu Népnék Főbb Fejei Leskujernek meg-ölése miatt a' boszuállásnak tsupaságából e' gyilkos Vezér holt tetemeinek ezek által utolsó áldozatot akarának tenni. „

„ Mi feregeink közül a' Palotákba egy-néhány osztályokat tüstént ki-rendeltünk, hogy azokat bátran által-járnák, s szorgalmatosan ki-keresnék. — A' katonák meg-nyiták a' ganajjal, és egyéb szeméttel befödött gödröt, a' melly jég-veremnek neveztetett, de a' bűdös gőz, és mirigyes szag, a' melly onnan tömötten, s egyszeriben magát ki-üté, arra kényszerítette őket, hogy a' gyilkosságnak e' valóságos tükörét azonnal befödnek. — A' meg-öletteteknek számjokat fejenként könnyen meg-lehetett volna ugyan tudni, de

az ártalmas hüdöfség miatt ebben munkálódni veszedelmes vala. — A' községnek Elöl - járói más rendbéli Comissariusfokat küldöttek-ki, hogy a' gyilkofságnak vermet igaz, és kemény meg-visgálás alá vennék. — De a' Comissariusfok tsak himező, 's hámozó öfzve - számlálással, (a' melly valójában nyilván meg-mutatta, hogy ezek-is inkább kevesebbre, hogy sem többre akarták a' meg - öletteket jedzeni,) a' számot tsak 120-ra találták, holott Páris Városában meg-jelent iráfok, a' mellyek valóságosoknak leüni látzattnak, 300-ra tévék e' szerentsétleneknek számokat.

Illy nagy gyilkofsággal öleté-meg a' gonofz Lelküség az ártatlan embereket, illy kegyetlenül bántak a' gyikofok ennek a' Városnak fegyver nélkül talált lakofsai-val, meg-valljuk mi azt, hogy nagyobb mivóltu el-követésekről nem irhatunk, jól-lehet ezek-is találtattnak, mivel mi-vóltjok képpen azokat ki-nem tanulhattuk, mert maga a' Nemzeti Gyűlés sem engedi, hogy Páris Városában a' gyilkofságnak remek munkái környül - állásaik szerént bé-jelentefsenek. —

A' Nemzeti Gyűlés által ki - szolgálatott Igazságnak

III-dik P É L D Á Y A.

A' Nemzeti Gyűlésnek 1791-dik Eszterdóban, Sz. Mihály Havában ki-adott Rendelése szerént Avignon Városá Franztia Országhoz kaptoltatott, mi a' Törvény-Tudókra hadjuk annak, hogy tudniaillik, melly igazsággal történhetett ez meg, meg-ítélését, elég az, hogy ismét bizonyos Comissariusok rendeltettek Avignon Városába, mivel az ott lévők nem igen hiteleseknek tartattak.

A' véres Ferdő még tovább-is áradott volna, ha tsak Mind Szent Havának 21-dik Napján az uj Comissariusok nyugodtt feregeikkel Choasy Generalis Úrnak Vezérlése alatt e' környékre el-nem érkeztek volna, ezek az út közben már bőven ki-tanúlták, 's tudósittattak arról, a' mi illy kevés idő alatt Avignon Városában meg-történt, arra való nézve minden hátra-maradás-nélkül oda fietének, hogy annál előbb személy szerint való meg-jelenésjeket, és a'

tör-

törvény szolgáltatásnak reájok bizott hatalmát a' Városbéliekkel meg-ismértetnék. — Már most jóllehet, hogy talám ezeket sem mentheti-ki egy valaki a' zenebonás Részre hajlásnak gyanúságából, de még-is tagadhatatlan az, hogy mind a' katonáknak, mind magának a' Generalis Úrnak a' meg-érdemlett Ditséretet, és méltó Tiszteletet meg-kell adni, mivel ezek mindentőlök ki-telhető tehetséggel igyekeztek e' fel-zendülésnek le-tsendesítésén, iparkodtak buzgón azon, hogy a' közönséges hatalomnak határt vethessenek, és mind azokat, a' kik Mind Szent Havának 16-kán egyedül a' gyikofságban üzék mesterségjeiket, 's helyhez-teték örömjeket, fejenként elől-szollíthassák, ennél egyebet ezek sem tehettek, mert a' haramiás Tárfasághoz a' Frantzia Ország-nak Törvény-tudói közül egy igen hatalmas Rész adá magát, a' főnt nevezett Comissariufok pedig ettől vették tanittáfokat, és a' Hivatal el-járásában útmutató parantsolatjokat.

Szent András Havának 18-kán érkeztek-bé a' többször említett Comissariufok Avignon Városába, és ezekkel 3000-nál több

több Polgárok tértek vissza szerentsétlen hazájokba, ezek mindnyájan tsak a' boszú-állást kiálták, mindnyájan könnyekbe borúlt szemekkel, és sziv repesztő jajgatással a' magokét vissza kívánák. — Erre a' Comissarius Urak szokás szerént a' Város Házába leg-először be-menvén, illendő kép-el-jöveteljeknek okát, 's tzeljät meg-jelentték, 's a' midőn itt végbe vitt munkáik után, ki-rendeltt lakásaikba vissza tértek volna, Riel Urnak, a' ki Hütvöfsevel, és a' töle el-választhatatlan öregebb fiával kegyetlenül meg-ölettetett, mind a' két fiai előttök térdre esvén, a' bünösöknek méltó meg-büntetésekért könyörögtek.

Ezeket látván, és hallván az ide küldött Comissarius Urak a' Városnak kapuit azonnal be-záratták, és egynéhány feregeknek hatalmas óltalmok által, a' kik a' Vároft, és a' Házat esmérő Lakosoktól késértettek, Szent András Havának 10-dik Napján éjtzakának üdején fok vétkefeket meg-fogattván, a' tömlötzökbe hanyattak, ezek között vala egy Turnal névü Ujság-író, a' fej-metző Jurdánnak valóságos nyárs-ra való pajtása -is, ez a' dühös Népet nem
tsak

tsak vér - öntésre ingerlette, hanem annak gonosz tselekedetét a' Világ szeméi előtt igazaknak lenni vakmerő szentelenséggel állította, Jurdán egyet értő tévelygő Társaival a' Frantzia seregeknek el-érkezéfe-kor az All-követnek Palotájába rejtezvén erőssen be-sántzoló magát, olly el-tökélt szándékkal lévén, hogy mind ezek ellen élte fogytáig védelmezni fogja magát, de a' midőn a' lehetetlenséget látná, és azt jól meg-gondolónak találná, hogy magát illy hofzfazsan álló fegyveres sorokon által kellenék vágni, tanátsofsabbnak vélte azt, hogy több társaival együtt az el-ugrás-ra szolgáló alkalmatofságot vadászna, a' mint ugyan tsak el-is ugrott, de mivel Jurdánnak el-szökése még jókor ki-nyilatkoztatott, azonnal ki-rendeltettek a' katonák közül némellyek, hogy egyébként-is talpat mutatni szokott lábai nyomdokit szorgalmatofsan követnék. — Jurdán ez előtt tsak kevés üdőnek multával egy bizonyos meg-utált Bigonnet névü fiatal kereskedőnek adóul 50 Luis d' ort vetett fejére, e' tehát magára vállalá boszú-állásul Jurdánnak ki-nyomozását, a' ki-is éppen Sor-gue

gue vizének partján egynéhány Tisztjeivel
 ötet együtt találá, ekkor Jurdán minden
 móddal azon iparkodott, hogy a' Vizen
 által meheffen, de Bigonnét, a' ki 24. vá-
 logatott Lovas Legényektől késértetett,
 bátran utánna ragaszkodván, 's Jurdánt
 fegyvereitől meg - fosztván Adjutantjával
 együtt Avignon Városába fogságra vivé.

Jurdánnak el-fogása, és fogságba esése
 szörnyü nagy örömet okozott a' Nép kö-
 zött, a' ki-is nem egyebet, tsak boszú-
 állásának töltését óhajtá, és valóban azon
 kellete ez alkalmatofsággal leg-jobban vi-
 gyázni, hogy ne talám ez ellene fel-in-
 dult Nép e' gyilkost törvényes meg-ítélte-
 tése előtt öszve-fzaggassa, ekkor Main-
 ville, Pejtauin, Duprát, és az iffiu Lesku-
 jer-is többekkel együtt bé-huzattattak,
 ez utolsó 16. esztendő lévén, 7. nevezet-
 es Nemből származott személlyeket vert
 agyon, némellyek Jurdánnak Tárfai közül
 meg-fzabadulának, a' kik az üldözésnek
 üdejekor visszra vonyván magokat, a' mint
 következend, gyilkos tárfaikért mindeneket
 el-kövegni készen valának.